

Izhaja vsak dan razen nedelj in praznikov.
Issued daily except Sundays and Holidays.

PROSVETA

GLASILO SLOVENSKE NARODNE PODPORNE JEDNOTE

Uredniški in upravniški prostor:
2657 S. Lawndale Ave.
Office of Publication:
2657 South Lawndale Ave.
Telephone, Rockwell 4904.

LETO—YEAR XX.

Člana lista je \$5.00

Entered as second-class matter January 23, 1910, at the post-office at Chicago, Illinois, under the Act of Congress of March 3, 1879.

Chicago, Ill., sredo, 5. januarja (January 5), 1927.

Subscription \$5.00 Yearly

STEV.—NUMBER 3

Acceptance for mailing at special rate of postage provided for in section 1103, Act of Oct. 3, 1917, authorized on June 14, 1918.

MEHIŠKA KRIZA GRE NAH AMERIŠKIM DELAVCEM

Če se oljni interesom posreči ukloniti mehiško vlado, ni to samo udarec za mehiško delavstvo, ampak udarec bo obveljalo tudi ameriški delavstvo.

Washington, D. C. — Oljne kompanije, ki kontrolirajo do 85 odstotkov oljne produkcije v Mehiki, razumeje podporo, ki jim jo daje državni department, pa so izzvale mehiško vlado glede oljnih in zemljišnih zakonov, ki so stopili v veljavo z dnem prvega januarja tega leta.

Strokovno organizirano delavstvo v Združenih državah je združeno s strokovno organiziranim delavstvom v Mehiki v Pan-ameriški delavski federaciji, katere predsednik je William Green, predsednik Ameriške delavske federacije, podpredsednik pa Luis N. Morones, član Callesovega kabineta. Morones je minister za trgovino in delo. V tej poziciji bo imel seveda dosti opravka s kompanijami, ki morajo nabaviti vladno dovoljenje za razvoj oljnega polja, o katerem trdijo kompanije, da je njih in da so ga dobile po letu 1917, ko je nova ustava stopila v veljavo.

V glavnem stanu Pan-ameriške federacije, ki je nastanjena v poslopju Ameriške delavske federacije, smatrajo poizkus Kellogga za uklonitev mehiškega naroda da odstopi od svojih ustavnih pravic zaradi ameriških oljnih interesov veliko bolj za resno stvar, kot za prepis zaradi olja. Tam smatrajo ta poizkus za udarec proti Callesovi vladi, ki jo je vzpostavila mehiška delavska federacija. Ameriški vlagatelji in spekulanti v Mehiki vidijo v Mehiki delavski federaciji največjo oviro proti hitremu izkoriščanju dežele. V tej delavski organizaciji vidijo še več in sicer, da jih ta delavska organizacija ovira pri izkoriščanju Centralne in Južne Amerike. Dozdaj je tisk teh spekulantov, ki ga vodijo in urejajo ljudje kot Chandler Anderson v Washingtonu, pripovedoval v svoje propagandistične svrhe, da so delavske unije v Mehiki boljševoške. Naširavno je tista sila, ki vodi Mehikance pri vseh njih akcijah, narodna in ne boljševoška, ki skuša izboljšati življenjski položaj delavskih mas v Mehiki.

Ako zmaga mehiško delavsko gibanje skozi Callesovo vlado v tem sporu, tedaj mehiški delavci ne bodo več po cenji delali, ampak zahtevali bodo vedno več mezd. Če pa mehiško delavstvo izgubi bitko, in zmaga oljni interes, tedaj bodo mehiški delavci prisiljeni delati vedno ceneje in postanejo nevarni konkurenti ameriških delavcev na jugozapadu.

Standard Oil, Mellon's Gulf Oil in druge oljne družbe bodo zahtevale ameriško intervencijo, da ščitijo svoje interese. Za oljni družbam so pa drugi finančni in industrijski privatni interesi, ki bi radi Mehiko in druge latinske ameriške republike razvili kot ameriške kolonije. Ti interesi vidijo, da so zanje najbolj nevarni v Mehiki delavci, ker so najbolj uporni napram privatnim bizniškim interesom. Za to oni upajo, da zlozijo ta uporni duh mehiškega delavstva, ako se jim pokaže moč washingtonske vlade.

Novi klerikalni izgredi v Mehiki. Mexico City, 4. jan.—V štirih krajih Mehike so v zadnjih štiriindvajsetih urah izbruhnili klerikalni izgredi, v katerih je bilo ubitih 12 oseb.

V dvajsetem letu

Glasiilo Slovenske narodne podporne jednote je zdaj v dvajsetem letu svojega obstanka. Devet let je izhajalo kot mesečnik in tednik, enajsto leto pa izhaja kot dnevnik "Prosveta."

Nam ni treba ponavljati programa kot je navada ob začetku leta. Program našega glasila je v pravih in resolucijah S. N. P. J.; tam je prabit vsak dan v letu. Dobro pa je ponovno povedati eno dejstvo, ki mora biti članstvu vedno pred očmi:

V desetih letih in pol, odkar jednota izdaja svoje glasilo dnevno, se je članstvo jednote v obeh oddelkih početerilo in sotazmerno se je dvignil napredek jednote v splošnem.

Kdor ni namenoma slep in gluhi, mora priznati, da to ni le gol slučaj. Res so pomagali razni drugi faktorji, toda vsak iskren pristaš "Prosvete" ve, da ima naš dnevnik glavno zaslug za porast in vsestranski napredek jednote. To ostane prabit.

Ali hočemo, da bo S. N. P. J. še bolj napredovala? Na vsak način je to želja in volja vseh dobrih članov. Ako torej hočemo in želimo—razširimo dnevnik! Močno razširjen dnevnik bo kmalu povečal dnevnik, povečal dnevnik bo boljše dnevnik in boljše dnevnik bo dokaz, da je največja in najboljša slovenska organizacija v Ameriki še večja in še boljše!

Naročite in čitajte dnevnik "Prosveto"!

Al Smith in predsedniška kandidatura

Vsi znaki so tukaj, da pride v demokratični stranki versko vprašanje na dnevni red.

Washington, D. C. (F. P.) — Neki anonimni podpornik Al Smitha je pisal washingtonskim časnikarskim poročevalcem, da bo vsak predsedniški kandidat demokratične stranke pogorel pri volitvah leta 1928, ako ne bo imenovan predsedniškim kandidatom Al Smith, sedaj governor države New York.

"Ako bo Smith odklonjen," piše anonimni pisec, "tedaj bi pes imel tako priliko biti izvoljen, kot kateri drugi človek, ki je demokrat. Samo blaženi si lahko domišlja, da bi New York ali katere druga vzhodna država, ki je prijateljica napram Smithu, podpirala katerega drugega demokrata, ko ve, da je Smith človek tega stoletja, ki je vreden predsedništva. Ali bo Smith sigurno zmagal, ali kateri drugi demokrat podlegel. In sledilo bo veliko let poraza in pocepčenja za demokratično stranko.

"Smithovi sovražniki so mrzlično preiskavali njegovo privatno in javno življenje. In vse, kar so našli v njegovo škodo, je to, da mesto kakšne nordične vere prizna vero, ki jo je ustanovil neki tujezemski žid v Jeruzalemu A. L. 33 (v letu našega lorda)."

Tako prihaja versko vprašanje v politično arena leta 1928 tudi v Združenih državah.

JANUARSKA SPOMLAD!

Chicago.—Izredno toplo vreme za te čase je pri nas skoro že osem dni. Temperatura se suče okrog 50. Vremenski preok pravi, da za nekaj dni še ne vidi izpremembe na slabše.

Češki komunist bo deportiran.

Chicago.—Emanuel Vajtauer, bivši urednik češkega komunističnega dnevnika "Spravedlnost," je izgubil priziv na vrhovno zvezno sodišče proti odloku deportacije. Zdjaj ga pošljejo v staro domovino.

Najstarejši Čikažan umri.

Chicago.—Reuben Treppich, star 110 let in menda najstarejši človek v Chicagu, je v ponedeljek umri v židovskem domu za onemogle. Rojen je bil v Litaviji in tukaj je živel 55 let.

Izgredi v Hankovu.

Hankov, Kitajska, 4. jan.—Par tisoč kitajskih kuličev je včeraj naskočilo angleško kolonijo v Hankovu. Angleški policisti in pomorski osebki so odbili napad, naker so kantonske čete naredile mir.

Davčna reforma pospešuje je špekulacije na tujem

Bogatini imajo zdaj večje vsote na razpolago za vlaganje v tujezemski podjetja.

Washington, D. C. — Benjamin C. Marsh, tajnik Ljudske lige za rekonstrukcijo, je izjavil v pregledu ob Novem letu da je davčna reforma, ki je povečala davčno breme farmerjem in uslužbenecem z majhnimi dohodki, znižala pa bogatinom, omogočila špekulacije v tujezemskih podjetjih.

On je prinesel, da so leta 1919 plačala vsebe, ki so imele več ko \$50,000 letnih dohodkov \$749 444,000 davka. Leta 1924 so pa te osebe vplačale le \$440,358,000 davka, dasi so bili njih dohodki za petnajst odstotkov višji kot v letu 1919. Seveda te dohodke je bilo treba naložiti. In ti bogatini so razpolagali s približno \$750,000,000, ki so jih naložili v tujezemstvu.

"Ven iz Nikaragvo!" je zahteva v senatu

Senator Wheeler je predložil resolucijo, ki žigosa politiko administracije v Centralni Ameriki.

Washington, D. C.—Senator Wheeler iz Montane je 3. t. m. predložil v senatu resolucijo, ki nalaga administraciji, da mora takoj umakniti pomorske iz Nikaragve in bojne ladje iz ondotnih pristanišč. Resolucija neusmiljeno žigosa politiko administracije, ki protežira nepostavno vlado v Nikaragvi.

Vladni krogi so vznemirjeni valed naraščajoče opozicije napram ameriški akciji v latinski Ameriki. Managua, Nikaragva, 4. jan.—Končno poročilo o tridnevni bitki med liberalnimi vstajši in Diazovimi četami v Las Perlasu se glasi, da je dr. Sacasa izvojeval novo zmago. Zavojevanosti je bilo okrog 3000 mož in več kot 300 je obležalo mrtvih na bojišču.

Novi izgredi na Sumatru.

Padang, Sumatra, 4. jan.—Novi krvavi izgredi so izbruhnili v soboto zvečer na zapadnem obrežju Sumatre. Nekaj oseb je bilo ubitih. Vstajši so osvojili železniško postajo.

Bitka pod vešali.

Ištip, Jugoslavija, 4. jan.—Ko so včeraj peljali Bolgara Stojana Stojčeva pod vešala, je pogrebnik bodalo, ki ga je imel skritega v obleki in zabodel dva stražnika. Drugi stražniki so planili nanj, ga podirli na tla in ga obesili napol mrtvega.

DELAVSKI ZAKONI NE BODO SE SPREJETI

Mogoče pride do razprav o delavskih zakonskih predlogih, ne bo pa prišlo do glasovanja.

Washington, D. C. — Legislativni agentje delavskih unij poročajo legislativnemu odboru Ameriške delavske federacije da v sedanjem kongresnem zasedanju ne bodo sprejeti zakoni v interesu delavstva, ako ne bo pritiska, da delavske predloge pridejo na razpravo in da se o njih glasuje. Ena takih predlog, ki bi prišla do glasovanja, ako se napravi primeren pritisk, bi bila ta, ki ima opraviti z zavarovanjem pristaniških delavcev proti poškodbam.

Penzijski zakon za zvezne uslužbence mogoče pride na razpravo, toda do glasovanja najbrže ne pride. O njem se bo razpravljalo le v zborničnem odseku, v zbornični se pa ne bo glasovalo o njem.

Zakon proti izdelkom iz kaznilnice, o katerem se že toliko časa piše in razpravlja v javnosti, ne bo prilezel še tako daleč, da ga odsek predloži zbornici. Zakon za zavarovanje delavcev v Distriktu Kolumbije je odložen na polico zopet za eno leto S te police pride na dan le tedaj, ako bodo kongresniki prejeli pošteno število birzojavk in pisem, v katerih se bo zahtevalo, da se ta zakonska predloga reši.

Prostožidariji podprajo stališče Mehike

V svojem glasilu zagovarjajo mehiško vlado.

Washington, D. C. — Prostožidariji zagovarjajo v dveh novinskih člankih, ki sta bila približna v buletinu Scottish Rite (Masonic) News Bureau, stališče, ki ga zavzema mehiška vlada glede oljnih in cerkvenih postav. Tretji članek pa kritizira intervencijo v Nikaragvi.

BOGATINOM BO ZOPET OLJAŠANO BREME.

Zvezni posestniški davek se odpravi.

Washington, D. C. — Republikanski senatorji in kongresniki so se sporazumeli, da prihodnji kongres odpravi zvezni posestniški davek, to pomeni, se ne bo plačeval davek od izredno velikih posestev, katerih posestniki so umrli.

ČLOVEKOLJURJE ALI BIZNIS.

Washington, D. C. — Uradniki 12 rezervnih bank so se obrnili na kongres in priporočili, da jim da dovoljenje za plačevanje pokojnine vsem uradnikom in uslužbenecem, ki so nastavljeni na bankah, ki spadajo v njih področje.

Tiskovna služba Ameriške delavske federacije je k temu pripomnila, da ti trmoglavi finančni članki pripovedujejo javnosti, da so penzije človekoljubno delo, ampak oni vedo, da penzije v njih lastni organizaciji pomenijo navaden biznis.

Ameriški plesi prepovedani v Rusiji.

Moskva, 4. jan.—Sovjetski vrhovni svet za fizično vzgojo je prepovedal ameriške plesne fox trot, shimmy in charleston. Dr. Semasko, zdravstveni komisar, je dejal, da so ti plesi "nečestni izrodki debele ameriške buržoazije."

Shod društev S. N. P. J. in soc. kluba v Clevelandu

Shod bo za vse Slovence v Clevelandu. Sklicuje ga slovenski soc. klub št. 27 skupno z društvi št. 5, 126, 147, žensko društvo št. 137 in mladinsko društvo Comrade. Glavni govornik bo Jože Zavertnik.

Cleveland, Ohio. — Slovenski socialistični klub št. 27 J. S. Z. in društva "Naprej" št. 5, "Cleveland" št. 126, "Napredne Slovence" št. 137, "Vodnikov venec" št. 147 in mladinsko društvo "Comrade" Slovenske narodne podporne jednote sklicujejo javen shod na petek večer dne 7. januarja, v avditoriju Slovenskega narodnega doma. Glavni govornik na tem velikem shodu bo, brat Jože Zavertnik, urednik "Prosvete", ki nam je znan kot star bорец v delavskem gibanju. Svoj govor bo v glavnem imel o Slovenski narodni podporini jednoti in o njenih odnošajih z delavskim gibanjem. Drugi govor bo v angleščini, tudi zelo važen, ne samo za slovenske delavce, temveč za vse zavedno delavstvo, ker govor bo v prid osvoboditve delavskih organizatorjev Sacca in Vanzettija, katere sta v rokah kapitalistične justice pod obtožbo o zlo-

činu, katerega sta čisto nedolžna. V prid osvoboditve teh dveh zavednih delavcev bo govoril o strokovnem delavskem gibanju znani voditelj in urednik železničarske revije Albert F. Coyle. Potrebno je, da podpremo to gibanje, s katerim skušamo rošiti krivične smrti dveh delavcev. Klub in društva, katere sklicujejo ta važen shod, štejejo skupno nad 1500 članov. Vsa društva pozivljajo svoje člane, da se bodo vsi udeležili, s seboj pa pripeljali še svoje prijatelje in znance. Napolnimo torej avditorij Slovenskega narodnega doma v petek zvečer do zadnjega kotlička. Pomagajmo jačiti delavsko zavest!

Pred shodom bo nastopilo pevsko društvo "Zarja" z delavsko pesmijo. Vstopnina je prosta vsem. Pričetek ob pol osmih zvečer. — Publicistični odbor.

Kitajsko delavstvo tvori temelj revoluciji

Brezmejno izkoriščanje kitajskih delavcev po tujezemskih kapitalistih je rodilo moderno delavsko gibanje na Kitajskem. — Krščanski Kitajci so bili med prvimi, ki so se pridružili nacionalističnemu gibanju.

Washington, D. C. — Harry Kingman, ki je bil na ameriških univerzah prejšnja leta poznan kot atlet, je zdaj že skoro šest let učitelj na misijonskem učilišču v Tientsinu. Pisal je svojim prijateljem v Ameriki o prubjenju Kitajca zadnjih dveh let. On je našel vzroke za sedanje nacionalistično gibanje po skoraj stoletnem izkoriščanju Kitajca po tujezemcih v delavskem gibanju.

Kingman pravi, da se je unija pomorcev organizirala v Kantonu leta 1921. To je bil začetek sedanjega delavskega gibanja. Leta 1924 so delavci v šangajskih tovarnah postali nepokojni. Nekateri pametni tujezemski podjetniki so priporočili bolj človeško ravnanje z delavci. Nihče jih ni poslušal. Zgodaj v letu 1925 je bila stavka v šangajskih japonskih tovarnah. Stavkarji so najeli nekega angleškega advokata, da je v njih imenu zanje posredoval pri tovarnarjih. Skrpan je bil mir, toda tovarnarji se niso držali pogodbe. Odpustili so delavce, ki so bili delavni v stavki. Šangajsko mešano sodišče je hitro kaznovalo delavce, ki so kaj poškodovali tovarniško lastnino, ni se pa brigalo za tovarniškega predelavca, ki je ubil nekega delavca. Dijake, ki so protestirali proti takemu ravnanju, so vrgli v ječo. Njih prijatelji, ki so nadaljevali poulične demonstracije, so pa bili postreljeni na ulici v razupitem masakru dne 30. maja. To je povzročilo, da so se vrstile v Kitaju demonstracije proti tujezemcem.

Zakon, ki ustavi avtomobilno ubijanje

Chicago.—Predloga za reguliranje avtov, ki ima reducirati sedanje ubijanje na debelo na ulicah in cestah, če postane zakon, bo še ta teden predložena v illinojski zakonodaji in mnogih drugih državah Unije. Vsebuje določbe glede registracije, lastninskega certifikata, pravil vožnje in tatvin avtov.

Sedemnajst oseb je bilo ubitih prve tri dni novega leta v Chicagu.

med Kitajci, tako da se tujezemec več ne posmejuje počasno in lenemu Kitajcu.

Kingman priporoča Združenim državam in drugim veselilam, da naj drže roke proč od Kitajca, dokler narodno gibanje ne združi Kitajcev, spodji militariste in ustanovi nov red, v katerem bo gospodarstvo tujih sil nad Kitajcem s pomočjo enakovrednih pogodb nepoznana reč. Kantonski vodja Čiangkaišek je naklonjen krščanskim mislijo narjem. Krščanski Kitajci so bili med prvimi, ki so se pridružili nacionalističnemu gibanju. Oni priznajo v krščanstvu samo to, kar je dobrega, človekoljubnega v njem. Revolucija je proti izkoriščanju in tujezemski tovarnar je pri njih simbol trpljenja.

20-LETNICA DRUŠTVA V BOJ V COLLINWOODU

Program priveditve in kratki podatki iz društvene zgodovine.

Collinwood, Ohio. — Veliko pripravljano delo za slavnost, ki jo bomo imeli v nedeljo dne 9. januarja v Slovenskem delavskem domu v proslavo dvajsetletnice društva "V boj" št. 53 S. N. P. J.; bo končno dovršeno. Sestavljen je daljši program, kakor je bil tudi še objavljen v Prosveti zadnje sredo, kateri nam priča, da bo ta slavnost res nekaj najprimernejšega za to priliko. Prvo so govori: pozdravni govor društvenega predsednika, govor M. Petroviča in Jožeta Zavertnika, urednika Prosvete, nato pa po krajšem odmoru sledi izbran program, v katerem nastopajo mešani, moški in ženski zbori ter solopevi, deklamacije in razne glasbene točke. Po izvršenih točkah, v katerih je poleg govorov enajst različnih koncertnih spevov in godbenih komadov, bo prosta zabava s plesom. Za to veliko proslavo je pričakovati aplošne udeležbe slovenskega občinstva, zato je društvo "V boj" za to priliko najelo celo poslopje Slovenskega delavskega doma, namreč spodnjo in gornjo dvorano. Začetek programa bo ob pol treh popoldne. Vstopnina je 50c.

Društvo št. 53 je največji delničar Slovenskega delavskega doma, kajti plačanih ima za to našo ustanovo \$10,390.00. Močno pa ni samo finančno, temveč je tudi precej številno. Lansko leto se je namreč združilo s ženskim društvom "Planinski raj". Če upoštevamo, koliko je to, društvo, ob začetku nezatno, imelo bojev ob ustanovitvi in v času razvoja, smo veselo presenečeni na tako velikansko uspehu, kot ga je doseglo to društvo. Do leta 1910 je društvo sicer slabo napredovalo, a ko je bila tistega leta razvita društvena zastava, je začelo hitro rasti in je pridobivalo prijateljstvo in zaupanje med Slovenci v Clevelandu.

Ustanovljeno je bilo to društvo dne 11. novembra, 1906, in njega glavni ustanovitelj pa je bil brat Joseph Kundič. Prvi predsednik društva je bil Ivan Prušnik, podpredsednik Ivan Dežman, Dominik Blumel, tajnik in Ivan Knafel, blagajnik. Drugi ustanovni člani so bili Jože Prušnik, Jakob Bobnar, Frank Knafel, Jože Šabic, Louis Starman, Jože Volk, Ivan Pretnar in Ivan Porenta. Člani so bili zelo aktivni.

Društvo "V boj" ima nekaj članov, ki zaslužijo največ priznanja za delovanje za Slovenski delavski dom, zlasti pa bratje: Dominik Blumel, John Mandel, J. Zupanc, A. Rупnik, J. Rožanc, Fr. Oblak, John Gorjanc, Fr. Fende in Matt Petrovič, članice tega društva pa pridno delujejo pri odseku "Naprednih žena S. D. D."

Sedanji predsednik društva "V boj" je Frank Barbič, ki je prvič pred 9 leti k društvu s prestopnim listom iz Chicaga od "Slavije" št. 1 S. N. P. J.; podpredsednik je Joseph Franciškin, tajnik John Bostič, blagajnik Franč Ferde, zapiskar Frank Hajni, nadzorniki pa: J. Sorc, V. Starman, J. Požar, bolniški nadzornik Podborshek.

Pričakovati je, da bo slavnost dvajsetletnice še pospešila dober razvoj društva "V boj", zato pa člani Slovenske narodne podporne jednote v Collinwoodu in drugih slovenskih naselbinah, posetite vsi to veliko manifestacijo ter pripeljate še svoje prijatelje, da se seznanijo s procvitajočo našo organizacijo.

V DVORANI S. N. P. J.

na Lawndale Ave. in 27. cesti. Začetek veselice ob 8. uri zvečer. Društvo bo podarilo krasna darila med najbolj pomenljive maske v vrednosti \$250. Kdor bo tako srečen, da bo dobil darilo, mu ne bo žal, da je prišel na veselico za majhno vstopnino, ki je samo 50c. K obilni udeležbi vabi—ODBOR!

Kam v soboto večer dne 8. januarja?

Val na

MAŠKARADNO VESELICO ki jo priredi društvo "SLOVENIJA" št. 44, Č. S. B. P. J.

Mussolini je ubil male entente

Jugoslavija je ostala sama v sporu z Italijo. Rumunija je odigrana in Čehoslovakija se ne zanima za jadranske konflikte. Nov napad na Radiča?

Dunaj, 4. jan.—Iz Beograda poročajo, da je bil izvršen nov napad na življenje Stefana Radiča, bivšega ministra in hrvaškega voditelja. Napad je izpodletel.

Fraga, Čehoslovakija, 4. jan.—Mala entente je ubita. Zadnja ura ji je odbila najbrž včeraj, ko je bilo oficijelno naznanjeno, da je januarjska konferenca male entente, ki se je imela vršiti v Pozunu, odgojena do julija. Splošno mnenje v Pragi je, da je mala entente izdahnila valed mahinacij Italije na Balkanu.

Neki diplomat je rekel, da je organizacija—ki je bila najmočnejši faktor na Balkanu—umrla, ko ji je Mussolini odrezal eden ud—Rumunijo. Ko je potem Mussolini udaril Jugoslavijo v obraz z italijansko-albanakim paktom, se je Rumunija ponudila, da arbitrira. Tedaj je Jugoslavija spoznala, da Rumunija ni več njen zaveznik, temveč nevtralen opazovalec, ki bi rad igral vlogo razsodnika. Bilo je jasno, da je trinadorni sporazum pod varstvom Francije uničen in da na Balkanu prihajajo nove orientacije.

Nihče ni pa pričakoval, da bodo kapitani male entente tako hitro naznanili bankrot. Zdaj je očitno, da je prepad med Jugoslavijo in Rumunijo širil kot je bilo mišljiti; Čehoslovakija je sicer ostala prijateljska napram Jugoslaviji, ampak ne zanima se za konflikt z Italijo, najmanj se ji pa dopada to, da so v Beogradu zadnje čase začeli ljubimkati s sovjetsko Rusijo.

Vesti iz Jugoslavije

Boj kmetov proti rubežnim. V soboto dne 11. decembra. V Ljubljani. Na sodnji. Razpravna dvorana. Za dolgo mizo sodniki. Pred nje pa stopa 15 kmetov in kmetice iz Lanišča v ljubljanski okolici.

Obtoženci so. Državni pravdnik zahteva kazni, ker so z vili, grabljami in motikami napadli in pretepli finančarje, orožnike in gonjače, ker so jim iztrgali iz rok zarubljeno živino. Korajžni so kmetje. Ogorčeni. Za svojo pravdo se bojujejo. Razburjeno in ostro letijo besede na gospode sodnike.

"Vi, Jamnik," pravi sodnik, "ste napadli finančarje, ko so vam odgnali zarubljeno kravo. Zakaj pa niste plačali davkov?"

Iz kmečkih ust se utrga robat in tešak odgovor: "Imel sem plačati samo še o krog tisoč dinarjev davka, pa so mi zarubili živino. Meni pa dolguje država že dve leti 15.000 Din za gramoz, ki sem ga vozil. Kje pa naj jaz zarubim državo?"

Vsi po vrsti so prišli pred sodnika. In ni jih bilo strah. Še 14letnega fanta ni bilo, čeprav je s kamenjem obmetaval finančarje in gonjače.

In potem je prišla razsodba. Deset jih je bilo kaznovanih, moški in ženske. Po 10 in 14 dni. Najmlajši fant, ki je s kamni branil kmečko last, je tudi prejel tri dni zapore.

"Ali se nas niste upali na več obsoditi?" je bil odgovor kmetov na proglašeno razsodbo. Povedali so s tem, da se v boju proti rubežnim ne ustrašijo tudi večje kazni.

Dogodki v Lanišču so s tem za vladajočo gospodo odpravljivi. Niso pa zbrisani za kmečko ljudstvo. V njem tili, počasi in rahlo in pri oblatnih volitvah se bo še pokazal jezik plamena in prekipevaljočo nezadovoljstvo kmetov bo opeklo meščanske stranke.

Samomor orožnika v Beogradu. V beograjskem hotelu "Washington" se je ustrelil orožnik Ranko Bakić. Našli so ga mrtvega s prestreljeno glavo, poleg njega pa je ležala v krvi njegova nevesta. Virok samomora ni znan.

Življenje in umiranje v Ljubljani. Od 8. do 14. decembra se je rodilo v Ljubljani 30 otrok (16 moškega, 14 ženskega spola), med temi 2 mrtvorojenčka, umrlo pa je 14 moških in 15 žensk, skupaj torej 29 oseb in sicer: 8 oseb za jetiko, 3 za ostarelostjo, 2 za treščnim leganjem, 2 za rakom, 2 za boleznijo na arcu, 2 za pirojeno slabostjo, 1 za davico, 1 za pljučnico, 6 oseb valed drugih naravnih smrtnih vzrokov, 2 oseb pa vled smrtne nezdge. Izmed umrlih so 4 osebe dosegle starost nad 70 let. Na nalezljivih boleznih je obolelo 7 oseb: 2 na legarju, 2 na škrtiniki, 2 na ošpicah in 1 na davici.

Velikanska posevberba v Mariboru. Obmejni Maribor ima neprestano svoje afere, ki kažejo, da je tu v obitavstvu že zelo mnogo poveljnih palhoze, ki se je kazala zlasti v težnji po lahkem in hitrem zaslužku in udobnem življenju. Pred oddiščem se ni zaključena preiskava radi velebitopstava samokresov, varnaka sfera je šla zopet v novo preiskavo, in že imamo nov škandal, ki krčji po končnem radikalnem očičenju javne in zasebne morale.

V mariborskem materijalnem skladišču državne železnice je bil že več let vodja višji revident Franc Jarh, ki je bil svoječasnno vnet narodni socialista, a je l. 1924 iz NSE izstopil ter se potem vpisal med radikale, kjer je igral ugodno vlogo. Posvetil se je tudi gospodarskim poslom. Ustanovil je v magdalenskem okraju Hranilno in posojilno društvo, v katero je zainteresiral zlasti železničarje in ostale uradnike. Poleg tega se je pečal še z drugimi posli, ki so a menda zavedli na stranpoti. Pri direkiji državnih železnic mu niso več zaupali in so pred par dnevi poslali revizijo v mariborsko materijalno skladišče. Detektivni železniške policije so že nekaj časa opazovali g. Jarha. Revizija je imela usodne posledice: ugotovili so 622.000 Din primanjiljaja. In tako je određil dne 17. dec. prelokovalni sodnik aretacijo Jarha in še par njegovih komplioev.

Samomor pod lokomotivo. Na železniški progi Maribor-Ljubuški je pri Studenskem gozdu izvršil samomor 80 letni Martin Lipovnik. Vrgel se je pod lokomotivo vlaka, ki mu je zdrobila in odrezala glavo. Svojim znanecem je ponovno pravil, da bo napravil konec svojemu življenju. Kaj je starega moža gnalo v smrt, ni znano.

Bestialen zavrtni umor v Bresovici.—Smrtna obsodba.—Celje, 17. decembra. Ob 8:30 zjutraj so pričeli govoriti javnega obtožitelja in zagovornikov. Državni pravdnik dr. Rus je pri svojem obširnem dokazovanju krivde pri posameznih delikth v slučaju drugega umora, ki se je izvršil 24. septembra na zavrtni način nad čevljarjem Miško Benkom, posebno poudarjal dva za Podgorška zelo obtežila momenta. Orožniki so našli poleg umorjenega Benška okrvavljeno sekuro, ki jo je spoznal Podgorškov očiim Pinterič kot svojo. Ta jo je položil dan pred umorom na sod v domači šupi. Tam so našli orožniki pod nekim sodom skrito tudi okrvavljeno sukunjo, ki se je izkazala kot loet Pintaričevega polubrata, ki pa je dokazal svoj alibi in torej ni mogel biti zločinec. Suknja pa je prej vedno visela na nekem klinu v šupi. Tudi so izsledili na srarji, hlačah in klobuku obteženca sveže krvave sledove. Glede sokrivde Alojzije Benko, žene umorjenega čevljarja se je pa tekom porotne razprave ob ponovnem zaalitanju prič, zelo omajala verjetnost, da bi bila ona najela Podgorška ali ga sploh privedla do tega, da umori moža, tako da je državni pravdnik sam priporočal sorodnikom, da to

vprašanje zanikajo. Njen zagovornik dr. Kalan je z izpovedni priči in z ugodnim vtisom, ki ga je napravila obtožena Alojzija Benko na poroto, ovrzel vse indicije, ter skušal zlasti dokazati, da je bil strah Alojzije Benko usodepolnega večera za odsotnega moža razumljiv že zato, ker sta se morala razumeti in je imel umorjeni Benko mnogo sorvratnikov. Zagovornik dr. Orožen je pri glavnem krivicu Podgoršku plediral za uboj. Isto so storili tudi drugi zagovorniki, zlasti dr. Božič v prid Antonu Hudini, ker bi bila v tem slučaju neposredna sokrivda pri vseh treh Hudinovih že a priori izločena.

Po skoro enournem posvetoivanju so porotniki odgovorili naslednje: Potrdili so soglasno pri Josipu Podgoršku prvo vprašanje glede zavrtnega umora Antona Hudine leta 1919. Na vprašanje glede umora Miška Benka dne 24. septembra 6 "da" in 6 "ne". Zanikali so nadalje skoro soglasno vprašanje neposredne sokrivde obtoženih Josipa, Antona in Neše Hudina. Potrdili pa so soglasno pri Josipu in Antonu Hudini vprašanje glede oddaljene sokrivde in zanikali isto pri Neši Hudini, poročeni Jagodič, s 5 proti 7 glasovom. Pri Antonu Hudini so potrdili vprašanje, da je pošlal poslednje Kovačiča, zanikali pa pošilj pri Ani Žgalin in pri Neši Jagodič v slučaju Pečnik. 2-11 glasovi so tudi zanikali vprašanje glede neposredne sokrivde Alojzije Benko. Krivdorki porotnikov je vzbudil v sodni dvorani zlasti glade Podgorška precejšnje presenečenje.

Porotni sodni dvor je nato razglasil aledečo razsodbo: Josip Podgoršek obsojen na smrt na vešala, Josip Hudina, z ozirom na tedanje svoje mladoletnost na 7 let težke ječe, Anton Hudina na 10 let težke ječe, vse tri ženske pa so bile oproščene. Morilec Podgoršek je bil očividno zadovoljen z obsodbo.

IZ PRIMORJA K obnovitvi goriške pokrajine pravi "Goriška Straža", da bi morala biti politika, ki jo bo vodila nova dežela, po vseh naravnih in življenjskih zakonih, usmerjena po pravcu, ki omogoča mirno, pravično in blagodatno sodeljevanje obeh narodnosti. "Z iskreno radostjo lahko ugotovimo, da so težka poveljna leta doprinesla dokaz, kako se mi in razsodni elementi na drugi strani razumemo in kako so dani vsi predpogoji za nekaljeno bivanje pod enim krovom in zdrav razmah vseh gospodarskih in kulturnih sil." Goriški Italijani in Slovenci so vezani drug na drugega, zato bo mogoče procyntanje dežele samo v skladnem sodelovanju. Kdor pa prihaja s gohjo na Slovence in z zmerjanjem "porcaro serbo", ta že danes podira omenjene predpogoje in vali nesrečo na komaj obnovljeno pokrajino.

Šola na Goriškem mora postati sredstvo za združenje italijanske in slovenskega življa. Goričani pišejo v "Piccolu", da bo šola delovala z vso hitrostjo, da se izvrši asimilacija drugorodcev v najkrajšem času. Navetujejo v to svrhu tudi premetitev domačih slovenskih učiteljev v srednje ali južne province, kjer naj bi službovali par let, da se transformira njihov razum, njihov jezik in njihov duh, potem bi se vrnili in bi po mnenju italijanskih člankarjev izobno vršili asimilacijsko delo med Slovenci. Navsetov za asimilacijo amo čuli že nebroj pa prihajajo še vsak dan novi. Skoda truda in časa v dobi, ko goriška dežela tako nujno potrebuje plodnega gospodarskega dela!

Videm in Gorica. Po dolgi napetosti, iz katere se je razvijalo sovraštvo, je zavladalo sedaj iskreno prijateljstvo med Vidmem in Gorico. Obe mesti izmenjavata bratovjave, polne navdušenja za goriško deželo in

njeno glavno mesto. V Vidmu kažejo veliko veselje, da je obnovljena goriška pokrajina in izjavljajo, da bosta Videm in Gorica vršila odsej skupno nalogo na mejli, eno mesto poleg drugega. Gorica ni več podrejena Vidmu... Tako je v brzovjavkah, v resnici pa so v Vidmu ozvolovljeni in upajo, da pride Gorica še pod Videm, ker bo najbrže nesposobna za "italijansko nalogo ob mejli".

ISČEM člana dr. "Postojnska jama" št. 188 S. N. P. J., John Koluza, vled društvenih zadev, ker jaz plačujem za njega asesment že eno leto dni. Ker ni nobenega glasu od njega, prosim cenjene rojake, če kdo ve, kaj o njem, da mi sporoči. Ako bo pa sam to čital, naj se mi javi na naslov: Joe Mavrich, P. O. Box 112 — Strabana, Pa. Adv.)

RAD BI IZVEDEL kje se nahaja Tony Smerdu in Matt Steta, rojake prosim, če kdo ve za naslove naj mi to naznanijo; ako bodeta pa sama to čitala prosim, da se mi javita na naslov: Matija Anzeč, P. O. Box 592, Park City, Utah. (Adv.)

NAZNANILO IN ZAHVALA Tužnim srcem naznanjam sorodnikom, znancem in prijateljem žalostno vest, da je dne 29. novembra 1926 za vedno zaspala v umobolnici moja ljuba soproga MARY VARSEK (rojena Pivk)

Doma je bila iz Zaplane pri Vrhniki, stara 40 let. Tukaj zapuša mene žalujočega soproga in pet nedozraslih otrok, ter enega brata in eno sestro in v starem kraju po staro mater, enega brata in eno sestro. Tem potom se iskreno zahvalim S. N. P. Jednoti za točno izplačilo bolniške podpore in za hitro izplačilo pomrtnine. Društvo in S. N. P. Jednota so resnično najboljša pomoč v nesreči in potrebi. Zato vsem priporočam, da se pridružijo ti organizaciji. Prav lepo se zahvalim dr. "Sloga" št. 14 S. N. P. J., katerega članica je bila pokojnica, za preskrbo dostojnega pogreba in za darovani krasni venec, ter istotako tudi dr. "Moška Enakopravnost" št. 119 S. N. P. J. za krasni venec in za mnogoštevilno vdeležbo članic pri pogrebu, kakor tudi dr. "Little Ford" št. 568 S. N. P. J. za krasne darovane cvetlice. Moja najlepša zahvala vsem, ki so darovali krasne vence in sveže cvetlice moji dragi pokojni soprogi v blagi spomin. Najlepša zahvala moji sestri Frances Zore in njenemu bratranču Frank Govekarju in njegovi ženi, moji sestri Mariji Naiman in nje soprogu Alexu Naiman. Nadalje se lepo zahvalim za darovane vence in cvetlice Jackson School principal in otrokom, mr. in mrs. Slek in Jenny Benchina in lepa hvala tudi mrs. Kiren za darovani dar. Se posebno se pa zahvalim sosedu mr. in mrs. John Homec, ki mi je vsekoli veliko pomagal v mojih žalostnih urah, hvala lepa za vaš trud in za pomoč kakor tudi za krasne cvetlice, ki ste jih podarili moji pokojni soprogi v zadnji pozdrav. Lepa hvala predsedniku Franku Zupecu in tajniku John Artachu za obiske v umobolnici, kjer se je nahajala moja pokojna soproga. Istotako hvala mr. in mrs. John Sifer za večkratno vožnjo in obisk v bolnišnici, kakor tudi za brezplačno vožnjo ob sprevidu na mirodvor. Na tem mestu se tudi prav iz arca zahvalim vsem, ki so mi stali na strani in mi pomagali na en ali drugi način in me tolažili v žalostni uri nesreče. Tebi, draga žena in mati, pa želimo, počivaj v miru in lahka naj ti bude ameriška zemlja. Odšla si od nas za vedno, ali naš spomin na Te ostane za vedno med nami.—Žalujoci ostali: Anton Varšek, soproga; Mary, omožena Richardson in Angela, hčere; Stanley, Vinko, Victor in Albert, sinovi. Vsi v Waukegan, Ill.

SINGER ŠIVALNI STROJI Navadni in električni, na lahka odplačila. Prenovljeni šivalni stroji od \$5.00 naprej. Zamenjamo vaš stari šivalni stroj za novi Singer. Popravljamo vseh vrst šivalne stroje, delo garantiramo. Popolna zaloga potrebnih k šivalnim strojem. Za podrobna pojasnila pridite ali pišite. Cenike pošiljamo zastonj. Vedno točno in prijazno postrežbo vam nudimo. Singer Sewing Machine Co. E. Gorah, Mgr. 5527 St. Clair Ave., Cleveland, Ohio.

NAZNANILO IN ZAHVALA Tužnim srcem naznanjam znancem in prijateljem žalostno vest, da nas je zavedno zapustil moj ljubljini soproga in oče, JOHN ERZEN. Odšel je zdrav in vesel na delo dne 12. nov. t. l., nakar ga je dolela nesreča, odrezalo mu je obe dve nogi ob 8:30 dopoldne, nakar so ga hitro odpeljali v St. Francis Hospital, bolnišnico v Pittsburgh, Pa., in tam je umrl ob polpetih popoldan. Rojen je bil 17. maja 1882 in sicer na Bukovem pri Cerknem. Bil je star sedaj 44 let. V starem kraju zapuša žalujočega očeta in mater in tri brate. Pogreb se je vršil dne 16. novembra, 1926, na pokopališče v Presto, Pa. Pokojnik je bil član treh društev namreč: dr. "Bratstvo" št. 6—S. N. P. J., dr. "Dobri Bratje" št. 89—S. S. P. Z. in Samostojnega društva v Bridgeville, Pa., bil je tudi član Socijalističnega kluba št. 13—J. S. Z. in premogarske unije Lokal št. 2147 U. M. W. of America, v Morgan, Pa. Najprišrečnejše se zahvalim članstvu omenjenih društev za vso požrtvovalnost ob mrtvaškem odru, kakor tudi za krasne darovane vence in cvetlice. Iskreno se zahvalim vsem, ki so me tolažili v uri žalostne nesreče. Hvala lepa bratranču Valentinu, sestričnam Katarina in Mary, ter mr. in mrs. Klemenčič, mr. in mrs. Usnik, mr. in mrs. Knez, mr. in mrs. Crato, mr. in mrs. Fr. Ursitz Jr., mr. in mrs. Ramovš, mr. in mrs. Sifer, mr. in mrs. Bratkovich, mr. Dominik Feltrin, in Sygan School otrokom za darovane vence. Lepa hvala vsem, ki so se vdeležili pogreba in sprejmi pokojnika k zadnjemu počitku iz daljnih krajev, Frank Groznik iz Moon Run, Pa., in Louis Groznik iz Library, Pa. Se enkrat lepa hvala vsem skupaj za pomoč, tolažbo in za vse, kar ste mi dobrega storili v ti žalostni uri nesreče. Tebi, dragi soproga in oče, pa želimo, počivaj v miru in hladni ameriški zemlji, ostanek nam zavedno v spominu.—Žalujoci ostali: Franciška Erzen, soproga; Margareta Erzen, hčerca, ter sedem otrok, katerim je bil pokojnik oče in sicer, Paula, Victor, Louis, Ferdinand, Franciška, Ludvik in Antonija Okorn. Vsi v Sygan, Pa.

NAZNANILO IN ZAHVALA Tužnim srcem naznanjam sorodnikom, znancem in prijateljem žalostno vest, da je dne 29. novembra 1926 za vedno zaspala v umobolnici moja ljuba soproga MARY VARSEK (rojena Pivk)

Doma je bila iz Zaplane pri Vrhniki, stara 40 let. Tukaj zapuša mene žalujočega soproga in pet nedozraslih otrok, ter enega brata in eno sestro in v starem kraju po staro mater, enega brata in eno sestro. Tem potom se iskreno zahvalim S. N. P. Jednoti za točno izplačilo bolniške podpore in za hitro izplačilo pomrtnine. Društvo in S. N. P. Jednota so resnično najboljša pomoč v nesreči in potrebi. Zato vsem priporočam, da se pridružijo ti organizaciji. Prav lepo se zahvalim dr. "Sloga" št. 14 S. N. P. J., katerega članica je bila pokojnica, za preskrbo dostojnega pogreba in za darovani krasni venec, ter istotako tudi dr. "Moška Enakopravnost" št. 119 S. N. P. J. za krasni venec in za mnogoštevilno vdeležbo članic pri pogrebu, kakor tudi dr. "Little Ford" št. 568 S. N. P. J. za krasne darovane cvetlice. Moja najlepša zahvala vsem, ki so darovali krasne vence in sveže cvetlice moji dragi pokojni soprogi v blagi spomin. Najlepša zahvala moji sestri Frances Zore in njenemu bratranču Frank Govekarju in njegovi ženi, moji sestri Mariji Naiman in nje soprogu Alexu Naiman. Nadalje se lepo zahvalim za darovane vence in cvetlice Jackson School principal in otrokom, mr. in mrs. Slek in Jenny Benchina in lepa hvala tudi mrs. Kiren za darovani dar. Se posebno se pa zahvalim sosedu mr. in mrs. John Homec, ki mi je vsekoli veliko pomagal v mojih žalostnih urah, hvala lepa za vaš trud in za pomoč kakor tudi za krasne cvetlice, ki ste jih podarili moji pokojni soprogi v zadnji pozdrav. Lepa hvala predsedniku Franku Zupecu in tajniku John Artachu za obiske v umobolnici, kjer se je nahajala moja pokojna soproga. Istotako hvala mr. in mrs. John Sifer za večkratno vožnjo in obisk v bolnišnici, kakor tudi za brezplačno vožnjo ob sprevidu na mirodvor. Na tem mestu se tudi prav iz arca zahvalim vsem, ki so mi stali na strani in mi pomagali na en ali drugi način in me tolažili v žalostni uri nesreče. Tebi, draga žena in mati, pa želimo, počivaj v miru in lahka naj ti bude ameriška zemlja. Odšla si od nas za vedno, ali naš spomin na Te ostane za vedno med nami.—Žalujoci ostali: Anton Varšek, soproga; Mary, omožena Richardson in Angela, hčere; Stanley, Vinko, Victor in Albert, sinovi. Vsi v Waukegan, Ill.

NAZNANILO IN ZAHVALA Tužnim srcem naznanjam žalostno vest, da je dne 27. nov. 1926 nagle smrti umrl moj soproga, oče in stric JOHN CERK. Umri je za srčno boleznijo, star sedaj 64 let. Doma je bil iz Borovnice, Kranjsko, Jugoslavija. V Ameriki je bival 34 let. Delal je 33 let pri Marshall Field Company, tako da je sedaj prejel pokojnino od družbe. Bil je naprednega mišljenja in mirnega značaja. Hvala lepa sorodnikom in znancem za darovane vence in cvetlice, automobile in za veliko udeležbo pri pogrebu. Pogreb se je vršil civilno na North Shore pokopališče. V starem kraju zapuša dva brata in eno sestro, Tukaj v Ameriki pa brata Anton Cerka in eno sestro, omoženo Frances Latz, ter ženo Marijo Cerk in tri sinove, John, Charley in Frank Cerk. Počivaj v miru in lahka naj ti bo ameriška zemlja. Žalujoci ostali: Marija Cerk in družina, Waukegan-North Chicago, Ill.

NAZNANILO Žalostnim srcem naznanjamo tužno vest, da je za vedno zaspal moj soproga in oče JOHN GRILEC Umri je 3. jan. t. l. v jutro ob 8. uri po eno in polletni bolezni za raka na jetrih. Rojen je bil v Vačan pri Litiži 2. avg. 1872 in sedaj star 55 let. Bil je dobro poznan med rojaki in spoštovan vsehskoli pri ljudeh, ki so ga poznali. Tu zapuša žalujočo soprogo, dva sina in njih družine, Milana in soprogo Eno in vnuke Milan Jr., Emeth in Vernon, ter sina Ivana in soprogo ter vnučkinjo Bernice in hčer Vera in nje soproga Geo. Carl, ter vnuka Dorana. Pogreb se bode vršil iz hiše žalosti, 3553 W. 65th Street, Chicago, Ill., na Česko-Narodno pokopališče v četrtek, dne 6. januarja 1926 ob dve uri popoldne.

Ako hočete imeti vse najnovejšje novice iz Amerike, naših naselbin in stare domovine, čitajte "Prosveto" vsak dan.

RAZLOG

ZAKAJ BI MORALI POSLOVATI Z NAMI! Kapital \$1,600,000.00, prebitok \$400,000.00 Naša imovina je \$19,000,000.00 Smo član Federalne Reserve Banke koje aktiva znaša \$717,423,000.00 Pod nadzorstvom smo državnih nadzornikov Pod nadzorstvom smo nadzornika Chicago Clearing House Poštni hranilni oddelek nalaga denar pri nas Okraj Cook ima pri nas vložen denar Naša Banka je poznana tukaj in onkraj morja Na te razloge ima ta banka pravo do vaše naklonjenosti, brez obzira kje vi stanujete, vaša dolžnost je, da pričnete s hranilno ali čekovno vlogo, da kupite hipoteke (morgeče) ali bonde, da pošljete denar v domovino, kupite parniški listek ali karkoli že bilo drugega. Nam bode zelo drago ako stopite z nami v trgovsko zvezo. Največja Slovanska banka, zgrajena na principu opreznega in izkušenega bankirstva. KASPAR AMERICAN STATE BANK 1900 BLUE ISLAND AVE. CHICAGO, ILL. Kupujte naše hipotekne obveznice, kateri vam prinašajo dovoljne obresti.

RADA BI IZVEDELA kje se nahaja moj brat Frank Požek doma iz Adlešiče, hišna številka 10, okraj Črnomelj. Pred štirimi leti bil je v Akronu, Ohio, sedaj pa ne vem kje je. Rojake prosim, če kdo ve zanj naj mi to sporoči. Ako bo pa sam čital ta oglas naj se nemudoma priglasi, ker sta mu brat in bratova žena oba umrli in ker sta zapustila nekaj premoženja, potrebno je, da se bomo o tem pogovorili in stvar uredili. Katarina Zibert, omožena sestra, Box 76, Maple Ridge, Pa. (Somerset Co.) (Adv.)

NOVI NASLOV od 1. januarja 1927. naprej Dr. John J. Zavortnik PHYSICIAN & SURGEON 3724 W. 26th St., Ridgeway Block Building Telefon: Crawford 2212, 2213. ORDINACIJSKE URE: Ob delavskih od 2. do 4. pop. Izvzem. št. dan in petek in od 6. do 8. zvečer. vsak dan. Ob nedeljah po dogovoru. Telefon na domu: Lawndale 6767.

NAZNANILO IN ZAHVALA. S tužnim srcem naznanjam žalostno vest, da je dne 27. nov. 1926 nagle smrti umrl moj soproga, oče in stric JOHN CERK. Umri je za srčno boleznijo, star sedaj 64 let. Doma je bil iz Borovnice, Kranjsko, Jugoslavija. V Ameriki je bival 34 let. Delal je 33 let pri Marshall Field Company, tako da je sedaj prejel pokojnino od družbe. Bil je naprednega mišljenja in mirnega značaja. Hvala lepa sorodnikom in znancem za darovane vence in cvetlice, automobile in za veliko udeležbo pri pogrebu. Pogreb se je vršil civilno na North Shore pokopališče. V starem kraju zapuša dva brata in eno sestro, Tukaj v Ameriki pa brata Anton Cerka in eno sestro, omoženo Frances Latz, ter ženo Marijo Cerk in tri sinove, John, Charley in Frank Cerk. Počivaj v miru in lahka naj ti bo ameriška zemlja. Žalujoci ostali: Marija Cerk in družina, Waukegan-North Chicago, Ill.

NAZNANILO Žalostnim srcem naznanjamo tužno vest, da je za vedno zaspal moj soproga in oče JOHN GRILEC Umri je 3. jan. t. l. v jutro ob 8. uri po eno in polletni bolezni za raka na jetrih. Rojen je bil v Vačan pri Litiži 2. avg. 1872 in sedaj star 55 let. Bil je dobro poznan med rojaki in spoštovan vsehskoli pri ljudeh, ki so ga poznali. Tu zapuša žalujočo soprogo, dva sina in njih družine, Milana in soprogo Eno in vnuke Milan Jr., Emeth in Vernon, ter sina Ivana in soprogo ter vnučkinjo Bernice in hčer Vera in nje soproga Geo. Carl, ter vnuka Dorana. Pogreb se bode vršil iz hiše žalosti, 3553 W. 65th Street, Chicago, Ill., na Česko-Narodno pokopališče v četrtek, dne 6. januarja 1926 ob dve uri popoldne.

Agitirajte za "Prosveto"!

NAZNANILO Žalostnim srcem naznanjamo tužno vest, da je za vedno zaspal moj soproga in oče JOHN GRILEC Umri je 3. jan. t. l. v jutro ob 8. uri po eno in polletni bolezni za raka na jetrih. Rojen je bil v Vačan pri Litiži 2. avg. 1872 in sedaj star 55 let. Bil je dobro poznan med rojaki in spoštovan vsehskoli pri ljudeh, ki so ga poznali. Tu zapuša žalujočo soprogo, dva sina in njih družine, Milana in soprogo Eno in vnuke Milan Jr., Emeth in Vernon, ter sina Ivana in soprogo ter vnučkinjo Bernice in hčer Vera in nje soproga Geo. Carl, ter vnuka Dorana. Pogreb se bode vršil iz hiše žalosti, 3553 W. 65th Street, Chicago, Ill., na Česko-Narodno pokopališče v četrtek, dne 6. januarja 1926 ob dve uri popoldne.

NAZNANILO Žalostnim srcem naznanjamo tužno vest, da je za vedno zaspal moj soproga in oče JOHN GRILEC Umri je 3. jan. t. l. v jutro ob 8. uri po eno in polletni bolezni za raka na jetrih. Rojen je bil v Vačan pri Litiži 2. avg. 1872 in sedaj star 55 let. Bil je dobro poznan med rojaki in spoštovan vsehskoli pri ljudeh, ki so ga poznali. Tu zapuša žalujočo soprogo, dva sina in njih družine, Milana in soprogo Eno in vnuke Milan Jr., Emeth in Vernon, ter sina Ivana in soprogo ter vnučkinjo Bernice in hčer Vera in nje soproga Geo. Carl, ter vnuka Dorana. Pogreb se bode vršil iz hiše žalosti, 3553 W. 65th Street, Chicago, Ill., na Česko-Narodno pokopališče v četrtek, dne 6. januarja 1926 ob dve uri popoldne.

KLOBASE KRANJSKE KLOBASE Zopet raspošiljam po vai Ameriki izvrstne klobase, kakor je že tisoč rojakom znano, da so bile moje klobase izvrstne vsako leto, in letos pa bodo še boljše. Denar se vrne onim, ki niso zadovoljni. Uljudno se priporočam mojim starim in novim odjemalcem za obilo naročil. Cena 35c funt. Poština ni všteta. Denar pošljite s naročilom ali pa vam pošljem na C. O. D.

Slovenski trgovci bodete rojake zelo ustregli, ako bode imeli nate klobase v zalogi. Pišite po ceno. Vsa pisma in naročila pišite na: JOSEPH LESKOVAR 610—14th Street, Racine, Wis. (Adv.)

RAD BI IZVEDEL za naslov John Rabula, ki je bil enkrat član dr. št. 437 S. N. P. J. Imam poročati nekaj zelo važnega. Kdor ve za njegov naslov, naj mi to sporoči, ako bo sam čital ta oglas, naj se nemudoma javi na moj naslov: John Zelcnikar, 2112 West 23rd Place, Chicago, Ill. (Adv.)

NAZNANILO IN ZAHVALA. Znamenje (Dec. 31-1926) pomeni, da vam je naročnina potekla ta dan. Naročite je pravočasno, da vam lista ne ustavi. Ako lista ne prejmete, je mogoče vstavljen, ker ni bil plačan. Ako je vaš list plačan in ga ne prejmete, je mogoče vstavljen vled napačnega naslova, pišite nam dopisnico in navedite stari in novi naslov. Naši zastopniki so vsi družšteni tajniki in drugi zastopniki, pri katerih lahko plačate naročnino. Naročnina za celo leto je \$5.00 in za pol leta pa \$2.50. Člani S. N. P. J. doplačajo za pol leta \$1.90 in za celo leto \$3.80. Za mesto Chicago in Cierre za leto \$6.50, pol leta \$3.25, za člane \$5.30. Za Evropo stane za pol leta \$4.00, za vse leto pa \$8.00. Tednik stane za Evropo \$1.70 Člani doplačajo samo 50c za poštino. Naročnino lahko tudi sami pošljete na naslov: UPRAVNIŠTVO "PROSVETA" 2657 S. Lawndale Ave. CHICAGO, ILL.

NAZNANILO Žalostnim srcem naznanjamo tužno vest, da je za vedno zaspal moj soproga in oče JOHN GRILEC Umri je 3. jan. t. l. v jutro ob 8. uri po eno in polletni bolezni za raka na jetrih. Rojen je bil v Vačan pri Litiži 2. avg. 1872 in sedaj star 55 let. Bil je dobro poznan med rojaki in spoštovan vsehskoli pri ljudeh, ki so ga poznali. Tu zapuša žalujočo soprogo, dva sina in njih družine, Milana in soprogo Eno in vnuke Milan Jr., Emeth in Vernon, ter sina Ivana in soprogo ter vnučkinjo Bernice in hčer Vera in nje soproga Geo. Carl, ter vnuka Dorana. Pogreb se bode vršil iz hiše žalosti, 3553 W. 65th Street, Chicago, Ill., na Česko-Narodno pokopališče v četrtek, dne 6. januarja 1926 ob dve uri popoldne.

NAZNANILO Žalostnim srcem naznanjamo tužno vest, da je za vedno zaspal moj soproga in oče JOHN GRILEC Umri je 3. jan. t. l. v jutro ob 8. uri po eno in polletni bolezni za raka na jetrih. Rojen je bil v Vačan pri Litiži 2. avg. 1872 in sedaj star 55 let. Bil je dobro poznan med rojaki in spoštovan vsehskoli pri ljudeh, ki so ga poznali. Tu zapuša žalujočo soprogo, dva sina in njih družine, Milana in soprogo Eno in vnuke Milan Jr., Emeth in Vernon, ter sina Ivana in soprogo ter vnučkinjo Bernice in hčer Vera in nje soproga Geo. Carl, ter vnuka Dorana. Pogreb se bode vršil iz hiše žalosti, 3553 W. 65th Street, Chicago, Ill., na Česko-Narodno pokopališče v četrtek, dne 6. januarja 1926 ob dve uri popoldne.

NAZNANILO Žalostnim srcem naz

JAVNA GOVORNICA

Glasovi članov S. N. P. J. in čitateljev "Prosvete".

Pojasnile za društvo št. 221.

Terre Haute, Indiana. — Ker je naše društvo tudi med tistimi, katere so več prejela kakor pa vplacala v prvi polovici t. l. in ker silimo zahtevati, da pojasnimo, bom jaz malo razložil.

Društvo št. 221 šteje 56 članov v odraslem in 37 v mladinskem oddelku. Je torej malo društvo. Vzlic temu pa ima tri bolnike, od katerih sta dva bolna že nad dve leti, eden je zavarovan za \$1 in boleha na sušici od 7. septembra, 1925, drugi pa je bolan že od 4. aprila, 1925, ter ima mrtvoud. Ta dva sta skoraj neozdravljiva. Tretji je bil pobit v rovu dne 19. januarja, 1926, ter je zavarovan za \$3 podpore. Tudi ta še ni zdrav.

Taki reveži se tudi lahko zahvalijo rev. Černetu, ki trobi, da jim je edinstveno glasilo uničilo moralo, s čemur hoče reči, da so zato bolni, ker čitajo Prosveto. Če je kaj simulantstva pri S. N. P. J., je gotovo med tistimi, ki čitajo Černetove cajtente ter si mislijo, naj plačuje socialpatrijote v Chicagu.

Imeli smo tudi nekaj drugih bolnih članov, kot jih imamo še. Dne 27. novembra, 1927 je Joe Zaybjan v rovu strlo nogo v členu, ko je po nesreči prišel med kare.

Kar se tiče spremembe v bolniški podpori, sem na strani tistih, kateri so zato, da se asement poviša na dva in tri dolarje bolniške podpore, za deset, oz. 15 centov; razreda po \$4 in \$5 pa naj se popolnoma odpravi.

Strinjam se tudi s tistimi, kateri so za to, da se prvih sedem dni ne plača podpora za notranjo bolezen, za zunanjo pa od prvega dne. Priporočal bi tudi, da se izda prestopni list, če član prestopi k drugemu društvu, tudi če je v dotičnem kraju tu, da ne bo nobene doletitve glede davjave. Naj bo daljava kakorimoli, prestopiti mora. Bolniški obiskovalci morajo obiskati do 15 milj, katere stroške plača društvo, če je pa več, pa jednota.

Priporočal bi tudi, da se uvede bolj stroga pravila glede bolniških obiskovalcev, da ne bodo samo podpisali nakaznic. Če je bolnik ranjen, mora pokazati, ako je vidno.

Sam sem bil bolan in videl sem, kako so nekateri površni. Nekoč sta me prišla obiskat dva, bolniški obiskovalec je bil samo eden. Drugi je prišel z njim, da je podpisal nakaznico, ker prvi ni znal pisati. Tako je tudi podpisal kar za štiri dni naprej. Jaz sem ga opomnil, da ni prav tako, da on me je zagotovil, da pride gotovo, pa ga ni bilo.

Pozdrav! — Frank Zagar, član društva št. 221.

Nasveti odboru iniciativ.

Nekomis, II. — Nekoliko navetov zaradi bolniškega sklada tozadavnemu odboru, ki pripravljajo inicijativo.

Bolniška podpora se ne izplača za prvih sedem dni v slučaju, če je član bolan čez šest mesecev, se bolniška podpora plačuje po \$1, \$2 in \$3 na dan skozi šest mesecev, po preteku šestih mesecev se plačuje polovična podpora, dokler član ni sposoben za delo. Predlog naj stopi v veljavo s tistim dnevom, ko ga članstvo sprejme, oziroma potrdi potom splošnega glasovanja.

Nikakor naj se ne posega nazaj, kakor se je to dogajalo v prošlosti. Po mojem mnenju je to edina medicina, da ostane bolniški sklad na trdni podlagi. S povišanjem asesmenta se nikakor ne strinjam, ker je dosti takih članov, ki so še po deset in petnajst let pri S. N. P. J., pa niso prejeli nobene bolniške podpore ali pa prav malo. Nikakor se ne strinjam s tistimi dopisniki, ki priporočajo, ako je član bolan čez trideset dni, da se mu podpora izplača od prvega dneva. S tem si akopljemo še večjo jamo, kakor smo jo imeli od sedaj. Tudi mi ni znano, kaj nekateri mislijo, ko priporočajo, da se

tista društva, ki več podpore prejmejo; kakor notri plačajo, suspendirajo? Kaj more društvo zato, če pride član s prestopnim listom in se nahaja v porišnici že 9 let, drugi pa štiri leta in pol. Ta dva člana sta obadva stara člana jednote, pa sta največ povzročila, da je društvo več prejelo kot vplacalo v bolniški sklad v prvi polovici tega leta.

Naj navedem par števil, kakor je razvidno iz šestmesečnega poročila. Za 1 dolar smo vplacali \$221.20, prejeli \$598.50, torej znaša primanjkljaj \$377.30; za 2 dolarja smo vplacali \$324.00, prejeli pa \$504.50, več prejeli kakor vplacali \$180.50. V razred za \$3 vplacali \$245.00, prejeli \$45.00, torej je prebitka \$200. Kakor je razvidno, pri nas je razred za en dolar bolniške podpore najbolj prizadet. Ako se ne motim, drugih šest mesecev bo imelo društvo prvih prestopank v skupnih bolniških skladih po več letih. S tem pa nikakor ni treba misliti, da smo simulantke ozdravili, ampak smo imeli manj bolnih in nesreč. Seveda takozvani penzionisti ostanejo, katere imamo tri po številu.

Naj še omenim, da delamo tukaj po tri do štiri dni na teden. Zaslugek je odvisen od prostora. Tukajšnji socialistični klub je privedel veselico na stara leta večer pri Lukasu Hribarju. Vstopnina je bila prosta za vse. — Lukas Groser.

Nekoliko odgovora.

Gross, Kansas. — V Prosveti št. 304 je bil priobčen dopis br. Martina Štefaniča, člana društva št. 92 v Franklinu, Kans. Pritožuje se čez gl. odbor, da ni dovolj strogo postopal z nekim bolnikom. Obenem pa se je tudi obregnil ob nekega gl. odbornika. Zakaj ni navedel imena, ne vem. Mora pač biti bolno možato streljati izza plotja. Ker sem menda tisti gl. odbornik jaz in ker je stvar po farizejsko zavil — čemur se ne čudi, kdor ga pozna — sem prisiljen dati nekoliko odgovora. V teku več let, ko sem bil bol. nadzornik, se mi je večkrat očitajo, da preveč strogo in brezobzirno postopam z bolniki pri preiskavah. V resnici sem si zaradi tega nakopal lepo število nasprotnikov, posebno med posilbolniki.

Sedaj pa je prišel br. Štefanič, češ, da nisem dovolj strogo postopal z nekim bolnikom. Gre za nekega bolnika, ki mu je pred leti zlomilo hrbet v rudniku in bo pohabljenec z bergljami dokler bo živ.

Stvar, katero omenja br. Štefanič, da sem "potegnil" z bolnikom, je stara okrog pet let. Debela neresnica je, da sem potrdil, da bolnik lahko "pečla". Omenil sem le, da bi ga jaz ne vprašal, če "pečla", ker ni nikdo tako neumen, da bi sam sebe obtožil. Treba je dobiti dokazov, če res krši pravila. Teh pa menda ni bilo, sicer bi bilo društvo lahko bolnika kaznovalo brez mene. Bolnik je pa vedno trdil, da hodi na hrano k bratu.

Ravno tako je neresnica, da sem se izrazil, da je hotel br. Štefanič temu bolniku "požretili" podporo. Čemu tako zaviljanje?

Ko sem bil meseca aprila, 1926 poslan preiskati zadevo ravno tega bolnika, sem vztrajal, da se kaznuje za razne prestopke, ki so mu bili dokazani, daai mu je društvo na prejšnji seji odobrilo celo podporo. In bil je kaznovan.

Kdor se zanima za seje gl. odbora, je razvidel iz zapisnika lanske letne seje, da je br. Štefanič poslal na dotično sejo nekakšno "pritoženo" čez mene ravno zaradi te stvari. Seja gl. odbora se je bavila s tem in zaključila, da je to neumestna kritika brez podlage. Toraj po približno štirih letih je šele prišel s stvarjo. Če sem kršil pravila, kje pa je bil poprej toliko let?

Pravi, zakaj ni gl. odbor nastopil proti meni. Nič se ne boj Martin! Kadar bo gl. odbor videl kaj narobe, bo že storil svoje dolžnost. Da bi pa gl. odbor nastopil proti meni le zato, da se ugodni tvoji želji, to pa seveda ne gre.

Ce bi br. Štefanič, namesto da zabavlja skoro na vsaki društevni seji čez gl. odbor, rajši svoj trud porabil zato, da se poravnava razdor pri društvu, ki traja že par let, pa bi vršil veliko bolj koristno delo za jednota. Bolj potrebno je brigati se za procvit in napredek društva, pa ne bo treba "jamrati" zaradi društvenega deficita v bolniškem skladu, in dolžiti za to gl. odbor. — Anton Šular.

Poziv.

Cooperstown, N. Y. — Društvo "Nageljni cvet" št. 593 S. N. P. J. za svoj letni seji vzelo v pretres dopis Mihaela Selana, ki je bil priobčen v uradni številki Prosvete dne 1. dec., 1926, ter imenovanega pozivlja, da dokáže novemu društvu št. 593, kateri so tisti nesposodni člani, ki jih on očita v svojem dopisu, kjer pravi, da smo bili tako površni, da smo vse pobrali, kar je bilo mogoče. Eina taka izjema pri nas je samo neka članica radi katere pa ni bila naša krivda in članica je tudi sedaj črtana.

Društvo št. 593 torej pozivlja dopisovalca, naj v treh tednih dokáže ali prekliče v uradni izdaji Prosvete, da ni bilo resnica, kar je pisal. Če tega ne stori, bo naše društvo primorano postopati po pravih. Podpis: Frank Trinkaus, Frances Tercek, John Omerzu, John Zagar, Adolf Krisch, Gertrude Trinkaus, Mary Rupershek, Jerry Rupershek, John Tercek, Antonija Krisch, Frances Zagar, Antonia Omerzu.

SLIKE IZ NASELBIN

Ob 10-letnici društva.

Bon Air, Pa. — Ker so že tako slabe razmere vse povsod, so tudi pri nas. Naša družba nam je dala nekoliko poboljšila, ali za malo časa — za dobo šest tednov. Sedaj so nam zopet prikrajšali plačo. Imeli so dober izgovor, da so v Angliji prenehali stavkati, da ne morejo premoza tja "šipati" in so zato primorani znižati plačo, tako da oni dobri vedo za svoje. Ali radi draginje se ne zmenijo, ampak izgovor jim pride na vsak način prav. Do aprila niso mogli počakati, ker premozarji delamo tiho kar naprej in si itak ne moremo nič pomagati, dokler ne pride do boljšega za delavski razred.

Se dosti dobro je na društvenem polju. Iz malega raste veliko. Nekoliko bom opisal naše društvo, katero obstoji že deset let. Društvo bo privedlo 10. letnico (veselico). Obletnica je dne 15. januarja, 1927, ker smo društvo ustanovili na isti dan. Bilo nas je majhno število, a članstva danes šteje 96 v odraslem in okrog 80 v mladinskem oddelku. Tu se vidi, da smo v tem času dobro napredovali v naši majhni nasebini. Društvo ima tudi svoj lasten dom, do katerega ima članstvo veselje, da ga da povečati prihodnje leto, ker s tem bo še boljji napredek. Tukaj imamo dve podporni društvi, katerih člani pripadamo k obema društvi, št. 254 S. N. P. J. in št. 162 S. S. P. Z v Bon Airu, Pa. Št. 254 S. N. P. J. bo slavilo 10-letnico svojega obstanka dne 15. januarja, začetek ob 6. popoldne. Upamo, da nas bo posetil naš brat Andrej Vidrih, glavni podpredsednik S. N. P. J., ter raztočmalči pomen društva in odpora se je bavila s tem in zaključila, da je to neumestna kritika brez podlage. Toraj po približno štirih letih je šele prišel s stvarjo. Če sem kršil pravila, kje pa je bil poprej toliko let?

Toda njemu ne gre za pravila. Gre mu zato, ker je sedaj sam v nekakšni kaši zaradi "duhovnih" pisem, ki jih pošilja na vsako sejo gl. odbora, da bi rad sedaj še druge obmetal z blatom. Skušal je to že na br. gl. predsedniku Calkarju in br. Jože Zaverčniku.

Pravi, zakaj ni gl. odbor nastopil proti meni. Nič se ne boj Martin! Kadar bo gl. odbor videl kaj narobe, bo že storil svoje dolžnost. Da bi pa gl. odbor nastopil proti meni le zato, da se ugodni tvoji želji, to pa seveda ne gre.

Agitirajte za nove člane

Zanimivosti in Elizabetha. Elizabeth, N. J. — Delavstvu krivično leto 1926 bo že za nami, ko ta dopija zagleda beli dan v našem delavskem dnevniku Prosveti. Med časom, ko so bogatniki delali račune za leto 1926 in si delili masne dividende napravljene iz delavskih rok na stotine milijonov dolarjev, so delavce nagradili za dobroto s batinami, kot na primer Pittsburgh Coal Co., W. Va. Coal Co. v Logan okraju in drugod in tako tudi po tovarnah delajo batine namesto dividend, če delavci zahtevajo le trohico izboljšanja pri plačah, da bi se mogli pošteno preživeti. Najboljše in edino orožje proti kapitalistom je strokovna organizacija (union), to naj si dobro zapomnijo tisti delavci in delavke, kateri se kaj radi izrazijo v nevednosti: "Oh, kaj mi bo unija." Če bi rudarji ne imeli strokovne organizacije United Mine Workers of America, potem bi morali delavci v rovi delati po 10 in 12 ur na dan in za 3 mil od tone. Tako približno, ožalod, da zaalužijo še sedaj po nekaterih krajih, kjer nimajo U. M. W. of A. in če se ne motim, tudi v tistih premožnih rovih, ki so bili oglašeni v dnevnikih iz New Yorka. Geslo vsakega delavca in delavke naj bi bilo: Vsi za enega in eden za vse in zboljšati strokovno organizacijo v letu 1927, tako da bodo premozarji in tovarniški delavci organizirani v uniji 100%. Ne razdirati, kar so naši prvobornitelji pridobili s žrtvami, če niso delavski voditelji dobri, izvolite druge na njih mesta, ampak volitve so v dvoranah in ne doma za pečko. S samim kritiziranjem čez delavske voditelje, kateri niso dobri za organizacijo, nič ne dosežete, če se ne udeležite unijških sej in posebno še kadar so volitve.

Delavske razmere v Elizabethu in v Newarku, N. J., so bile posebno slabe v novembru in decembru v avtomobilski industriji in za to ne priporočam nikomur sem hoditi za delom, ker se delo sploh ne dobi meseca januarja. Novice iz Elizabetha od oktobra do decembra 30., 1926, so sledeče: Dne 14. oktobra so roparji oropali poštni truck v bližini policijskega glavnega stana na prometnem Elizabeth ave. za približno \$150.000; voznik je padel mrtev zadet od krogelje, klerk na trucku in policaj na motornem kolesu pa obstreljena od krogelj iz avtomobilne puške. Policaji so bili večinoma pri tovarni Hayes Hunt Body Works, ko so bili mirni "trimerji" in "upholsterji" na stavki do 16. oktobra. Stavka je bila za enkrat izgubljena; vzrok je ta, ker se niso bili delavci organizirani v drugih oddelkih in tudi čas ni ugoden za stavko na zimo. Durant avtomobilka tovarna za "Star" in za "Flint" kare je ustavila delo od 20. okt. do 3. januarja 1927. To je bila novoletna dividenda za 5.000 delavcev in delavk. Dne 30. oktobra se je brat Henry Kolar odpovedal samostemu stanu ter si izbral za nevesto članico S. N. P. J., Gertrud Grebelnik. Novoročeni-ma želimo obilo medenih tednov in srečo v zakonskem življenju. Od 1. decembra vozijo vsi vlakci od Central Rail road of New Jersey, Reading, in Baltimore & Ohio po novem modernem mostu iz Elizabethporta čez Newark-Bay na New York.

Kar se tiče društvenih razmer pri društvu št. 540 S. N. P. J. v Elizabethu, po malem napredujemo. Društvo "Elizabeth", št. 540 S. N. P. J. je imelo prvo vinsko trgatve skupaj z bratskim društvom od Hrvaške bratske zajednice odsek 553 dne 16. oktobra. Veselica je precej dobro izpadla v korist društvenega blagajne. Lepa hvala vsem, kateri so prišli na našo vinsko trgatve in posebno še oddaljenim članicam društva "Slovenija" št. 56 mrs. in miss Makše iz New Yorka. Prav pohvalno se moram tudi izreči članici mladinskega oddelka št. 540 S. N. P. J., Justini Kavčič, za pozdravno deklaracijo v dobroti in v napredek mladinskega oddelka. Društvo št. 540 S. N. P. J. bo imelo veliko veselico s

skupnimi jugoslovanakimi društvi v Elizabethu dne 8. januarja v Falcon's dvorani, 163 — 5th Street Elizabethport. Igrali bosta dve godbi sporedno Cacha's orchestra in Tamburško društvo "Banat". Vstopnina 50c od osebe. Uljudno vabimo Slovence, oziroma vse Jugoslovane za skupno veselico. Vsem naročnikom na dnevniki Prosveto, članom Slovenske narodne podporne jednote in prijateljem, kateri so mi pripomogli za kakšno naročilo, vohčim srečno leto 1927. — Andrew Sprogar, 330 Bond Street, Elizabeth, N. J.

Obilnice znamenitih Amerikancev

3. januarja 1793. Lucretia Mott, ena izmed najznamenitjših žensk v zgodovini, rodila se je tega dne na Nantucket Island v Massachusettsu. Mala kvakerica se je rano odlikovala kot pripovednica. Islet v Virginijo l. 1818 je in nje napravil navdušeno govornico osvobodjenca črncev. Kagneje je pomagala ustanoviti protisuženjsko društvo, prvo ženske organizacije v Ameriki v politično vrho. Zdi se, kot da je imela moč očarati svoje poslušalstvo, kajti svojo agitacijo je prenesla celo v državo Kentucky, ki je bila trdnjava suženjstva. L. 1840 je s svojim soprogom obiskala protisuženjsko konvencijo v Londonu, ali bila je kot ženaka inklučena. To postopanje je bresdvomno obrnilo njeno pozornost na vprašanje ženske emancipacije. Osem let kasneje sta Lucretia Mott in Elisabeth Stanton postavili temelj za gibanje v svrhu pridobitve ženskih pravic. Vprašanj suženjstva in ženske emancipacije pa nista izčrpali vse njene delavnosti. Zanimala se je tudi za mnogo drugih humanitarnih akcij, zlasti za temperenco in za svetovni mir. Umrla je, splošno priljubljena, l. 1880.

5. januarja 1779. Stephen Decatur je bil tekem enega stoletja najodličnejša prikazen v zgodovini ameriške mornarice poleg obeh drugih pomorskih junakov, Paul Jones in Farragut. Rodil se je v Sinepuxent, Md. Že kot devetnajstleten mladenič se je udeležil raznih pomorskih spopadov za časa franboške vojne. Ob izbruhu vojne s tripolitanskimi morakimi roparji je poveljeval škuni Enterprise. Drzno se je prikralil v pristanišče Tripoli, vnilil sovražno ladjo in ušel nepoškodovan. Ob izbruhu vojne od l. 1812 je zarubil angleško fregato Macedonian. Kasneje se je v obupni bitki proti večji sili moral udati sovražniku. Po vojni je bil odposlan s brodovjem na severo-afrikanško obal, da zahteva odškodnino od tamošnjih držav, ki so se bavile z morskimi reparatvom. Z naperjenimi topovi je izsilil mirovne pogodbo. L. 1820 je bil ubit v dvoboju.

7. januarja 1718. Israel Putnam, odlični vojak tekem ameriške revolucije, se je rodil v Salemu, Mass. Malo je znano o njegovem življenju do l. 1755, ki ga najdemo kot stotnika v polku kolonije Connecticut, ki je bil odposlan v pomoč koloniji New York, da se odbije grozno napad Francozov. Bil je prisoten ob porazu Francozov in Indijancev blizu jezera George. Po ekspediciji proti Ticonderoga, strateško važni trdnjavi v severnem delu New Yorka, so ga Indijanci ujeli in mučili, ali neki francoski častnik ga je rešil. Po mnogih drugih vojaških doživljajih se je umaknil na svojo farmo. Toda ko ga je doletela vest o spopadu pri Lexingtonu, kjer je prvič takis-kri-ameriških ustanjev, je baje takoj ustavlil b. ranje, odpregel in zapodil živino ter takoj odjahal v Cambridge. Udeležil se je bitke pri Bunker Hillu kot zapovednik. V činu major-generalja je bil postavljen za poveljnika mesta New York in v tukajšnjih utrdah bil je glavni zapovednik tekem bitke na Long Islandu. Kasneje je bil premeščen v druge važne postojanke. Sredi vojne ga je zadelja kap in umrl je l. 1790.

Slovenska Narodna Podporna Jednota. Ustanovljena 9. aprila 1904. Inšurp. 17. junija 1907 v državi Illinois. GLAVNI STAN: 2657-59 SO. LAWDALE AVE., CHICAGO, ILLINOIS. Izvrševalni odbor: UPRAVNI ODESEK: Predsednik Vincent Calkar; podpredsednik Andrew Vidrih, R. F. D. 7, Box 103, Johnstown, Pa.; gl. tajnik Matthew Turk; tajnik bolniškega oddelka Blas Novak; gl. blagajnik John Vogrich; urednik glasila Jože Zaverčnik; upravitelj glasila Filip Godina; vrhovni zdravnik Dr. F. J. Kern, 6233 St. Clair Ave., Cleveland, Ohio. GOSPODARSKI ODESEK: Frank Somrak, predsednik, 996 E. 74th St., Cleveland, Ohio; Frank Alech, 2134 S. Crawford Ave., Chicago, Ill.; Jacob Zupančič, 2627 S. Ridgeway Ave., Chicago, Ill. POROTNI ODESEK: John Goršek, predsednik, 414 W. Hay St., Springfield, Ill.; John Tréelj, Box 22, Strasbane, Pa.; Tony Shragal, R. F. D. No. 1, Johnston City, Ill.; Frank Podboj, Box 61, Park Hill, Pa.; Anton Šular, Box 194, Groom, Kans. BOLNIŠKI ODESEK: OBREDNJE OKROŽJE: Blas Novak, predsednik, 2657-59 S. Lawdale Ave., Chicago, Ill. VZHODNO OKROŽJE: Joseph Zorko, R. F. D. 2, Box 114, West Newton, Pa.; Anton Abram, 1169 E. 78th St., Cleveland, Ohio. ZAPADNO OKROŽJE: Jacob Baloh, R. E. S. Box 56, Pittsburg, Kans.; za jugozapad: Frank Klun, Box 958, Chisholm, Minn.; za sev. zap.: John Golob, Box 144, Rock Springs, Wyo. Nadzorni odbor: Frank Zajc, predsednik, 2639 W. 26th St., Chicago, Ill.; Ludvik Medvešek, 6409 St. Clair Ave., Cleveland, Ohio; Albert Hraat, 448 National Ave., Milwaukee, Wis. Združitveni odbor: Frank Vidmar, predsednik, 7436 W. 63rd St., Argo, Ill.; John Ollp, 2426 S. Clifton Park Ave., Chicago, Ill.; Peter Goshel, 3953 So. Broadway, Denver, Colo. POZOR!—Korespondenca z glavnimi odborniki, ki delajo v glavnem uradu, se vrši takole: VSA PISMA, ki so nanašajo na poslo gl. predsednika, so naslovo: Predsednik S. N. P. J., 2657-59 So. Lawdale Ave., Chicago, Ill. VSE ZADEVE BOLNIŠKE PODPORE SE NASLOVE: Bolniško tajništvo S. N. P. J., 2657-59 So. Lawdale Ave., Chicago, Ill. DENARNE POŠILJATVE IN STVARI, ki se tičejo gl. izvrševalnega odbora in jednote volče se naslovo: Tajništvo S. N. P. J., 2657-59 So. Lawdale Ave., Chicago, Ill. VSE ZADEVE V ZVEZI Z BLAGAJNIŠKIMI POSLI se pošiljajo na naslov: Blagajništvo S. N. P. J., 2657-59 So. Lawdale Ave., Chicago, Ill. Vse pritožbe glede poslovanja v gl. izvrševalnem odboru se naj pošljejo Frank Zajcu, predsedniku nadzornega odbora, čigar naslov je zgoraj. Vsi prisrski na gl. gorotni odesek se naj pošiljajo na naslov: John Goršek, 414 W. Hay St., Springfield, Ill. Vsi dopisi in drugi spisi, namanila, oglasil, naročila in sploh vse, kar je v zvezi s glasilom jednote, naj se pošilja na naslov: "PROSVETA", 2657-59 So. Lawdale Ave., Chicago, Ill.

11. januarja 1807. Ezra Cornell, ustanovitelj slavne univerze, ki nosi njegovo ime, se je rodil v Westchester Landing, N. Y. Izmed tolikoga števila ameriških filantropov Cornell zavzema odlično mesto. Dasi mehanično nadarjen, ni imel veliko sreča do starosti 36 let. Tedaj so prvič začeli napeljavati brzojavne žice in Cornell je navetoval, naj se iste privesejo na kole: Na svet je bil sprejet in brzojavni koli so prišli v navadno povsod. Skupaj s iznajditeljem brzojava Morse je organiziral društvo za postavljanje brzojavne proge med New Yorkom in Washingtonom. Na slednja leta se je ukvarjal z napeljavanjem brzojavnih prog in organiziranjem brzojavnih družb. New York-Washington proga je bila prva izmed mnogih, ki so bile kasneje konsolidirane v znano Western Union Telegraph Company. Tekom tega dela je Cornell nagromadil velikkansko bogastvo.

Ko se je umaknil iz poslov, nakupil si je ogromno posestvo blizu Ithace, N. Y. Na istem mestu je potem ustanovil slavno vseučilišče. Cornell University je bila inkorporirana l. 1865 in je že prvo leto imela 412 dijakov. Dandanes ima to vseučilišče čez 1000 profesorjev in čez 5.300 dijakov, neštveki dijakov, vpisanih v izvanredne in poletne tečaje. Ta univerza zavzema v Ameriki neko srednje stališče med privatnimi učnimi zavodi in državnimi univerzami. Cornell je umrl l. 1874.

11. januarja 1757. — Alexander Hamilton, eden izmed najodličnejših moč v ameriški revoluciji in prvi ameriški finančni minister, rodil se je v Zapadni Indiji 11. januarja 1757. Mlad je prišel v New York, kjer je študiral v Kingsovem Collegu, današnji Columbia University. Že v dijaških letih je zaslovel kot pisatelj knjižic, razpravljajočih o velikih političnih vprašanjih, o ki so dovedli do revolucije. Služil je pod Washingtonom in je bil l. 1782 izvoljen v kontinentalni kongres kot zastopnik New Yorka. Bil je zopet izvoljen v konvencijo, ki se je sestala v Filadelfiji v svrhu, da se izdela konstitucija Združenih držav, in je bil eden izmed podpisalcev ameriške ustave. Ko je bil l. 1789 ustanovljen Treasury Department, ga je Washington izbral za tajnika. Njegova slava počiva na uspeh v svojstvu finančnega ministra. Organiziral je departament, uvedel zdrav davčni sistem in uredil ameriško novčanstvo; on je tudi oče ameriškega carinškega sistema. 17. januarja 1706.—Benjamin Franklin, prvi veliki Amerikaneec, se je rodil v Bostonu kot petnajsti sin izmed sedemnajstotricet otrok. Po dveh letih šole je kot desetleten deček začel delati s svojimi očetom kot mljar in svečar. Ta obrt pa mu ni bila všeč in šel je s svojim najstarejšim bratom v tiskarstvo. Kmalu pa je zapustil brata in je s parcenti v šepu ubral pot v Filadelfijo. Tu je dobil kmalu delo kot črkoštavec, izuril se je v prvovrstnega rokodelca in v družbi s nekim sodelavcem je kupil časopis, ki ga je prekratil v "Pennsylvania Gazette." To je bil začetek njegovega gospodarskega uspeha. Kmalu je bil prvi tiskar v Pennsilvaniji in si je s skrajno štedljivostjo nakopičil bogastvo. Ob njegovi smrti so cenili njegovo imovino na \$250.000. L. 1782 je Franklin nastikal in izdal svoj slovit "Poor Richard's Almanac," zbirko domačih prislovc, ki naj učijo, da je pridonost, štedljivost, poštenost in samozavest najboljšje sredstvo za uspeh. To delo je bilo prevedeno v mnogo jezikov. Organiziral je tudi knjižnico v Filadelfiji potom občnih prispevkov; to je bil začetek današnje javne knjižnice v Filadelfiji in sploh ameriškega sistema knjižnic. Izumil je neko vrsto odprte peči, ki je bila prav dobrodošla tedanjim kolonistom, in ki je pomenjala začetek sedanje pečarske industrije v Ameriki. L. 1750 je ustanovil akademijo, ki je danes vzrastla v veliko vseučilišče University of Pennsylvania. Prodajal je svoj časopis in tiskarno svojemu sodrugu in začel je eksperimentirati z elektriko. V juniju leta 1752 je napravil veliko iznajdbo, radi katere je zaslovel po vsem svetu. Tekom nekega viharja v Filadelfiji je Franklin spustil v zrak svoj zmaj, opremljen s kovinasto stjo in mokrim konopcem. Isključka, privezanega k temu konopcu je Franklin izvabil iskro in shranil elektriko v posodo ki jo je izdelal v to svrhu. Na tak način je Franklin dokazal, da se sila blika da uloviti in da sta blisk in elektrika ena in leta stvar. V obrambo proti nevarnostim elektrike je izumil strojevod. L. 1752 je bil izvoljen v pennsilvanski parlament. Bil je potem imenovan za generalnega postarja vseh kolonij. L. 1757 je (Dolje na 5. strani.)

PROSVETA

GLASILO SLOVENSKE NARODNE PODPORNE JEDNOTE
 LASTNINA SLOVENSKE NARODNE PODPORNE JEDNOTE
 Cene oglasov po dogovoru. Rokopisi se ne vračajo.
 Naročnina: Zedinjene države (izven Chicago) \$5.00 na leto, \$2.50 za pol leta in \$1.25 za tri mesece; Chicago in Cicero \$6.50 na leto, \$3.25 za pol leta, \$1.65 za tri mesece, in za inozemstvo \$8.00.
 Naslov za vse, kar ima stik z listom:
"PROSVETA"
 2657-59 So. Lawndale Avenue, Chicago, Illinois.
"THE ENLIGHTENMENT"
 Organ of the Slovene National Benefit Society.
 Owned by the Slovene National Benefit Society.
 Advertising rates on agreement.
 Subscription: United States (except Chicago) and Canada \$6.00 per year; Chicago \$6.50, and foreign countries \$8.00 per year.
 MEMBER OF THE FEDERATED PRESS

Datum v oglepaju n. pr. (Dec. 31, 1926) poleg našega imena na naslovu pomeni, da vam je s tem dnevom potekla naročnina. Ponovite jo pravočasno, da se vam ne ustavi list.

KAJ JE REV. ČERNE DOKAZAL?

Da je velik nevednež, ali pa navihani zvičajnež, ki žonglira z besedami!

Rev. Černe je pričel s svojimi napadi na S. N. P. J. v Amerikanskem Slovincu dne 4. oktobra l. l., da obudi sum pri članstvu S. N. P. J., da so gl. odborniki te organizacije samo parasitje ali pa taki idijoti, da sploh ne razumejo dolžnosti svojih uradov. Uredništvo "Prosvete" je čakalo do dne 10. novembra, da rev. Černe dokaže, kar je trdil v svojem članku, ki ga je priobčil dne 4. oktobra l. l. v "Amerikanskem Slovincu." Ko je uredništvo spoznalo, da čaka zaman, da rev. Černe doprinese dokaze, ki jih je od tega dneva zahtevalo vsak teden v sredini izdaji "Prosvete," ga je pričelo opominjati zaradi njegove pozabljenosti.

Rev. Černe je odgovarjal v "Amerikanskem Slovincu," ali njegovi odgovori niso bili direktni odgovori na direktna vprašanja, ampak bili so klaverni umiki, katerega je flankiral z nerodno zastavljenimi vprašanji, ki niso imeli nobenega stika s pravim vprašanjem, ki ga je rev. Černe sam vzpostavil v svojem članku dne 4. oktobra l. l. v "Amerikanskem Slovincu," in s trditvami, ki so se izkazale, da je rev. Černe velik nevednež kljub temu, da je veliko let hodil v šolo, ali da je velik navihanež, ki je vedoma izpremenil besedo popust v komišen, da se tako povleče iz zagate, v katero je zašel s svojim člankom dne 4. oktobra l. l. v "Amerikanskem Slovincu."

V teku te polemike je "Prosveta" dokazala, da je rev. Černe vedoma ali nevedoma lagal v svojem članku z dne osmega decembra l. l. v "Amerikanskem Slovincu," ko je zapisal te stavke: "Torej, še enkrat, oče Zavrtnik, fakt ostane, da ste 10. novembra v listu Prosveta prvič priobčili komišen od 4 mesecev po en četrť procentov, ki znaša \$462.50."

"Prosveta," ki je izšla dne 10. novembra, ni priobčila na nobenem mestu komišna od 4 mesecev po en četrť procenta. To je gola izmišljotina rev. Černeta! "Prosveta" izide ob sredah približno v osem in trideset tisoč iztisih, in v vseh teh iztisih ni nikjer tiskano, da komišen 4. mesecev po en četrť procenta znaša \$462.50. Pač pa omenjena številka "Prosvete" prinaša poročilo gospodarskega odbora, ki poroča, da popust od zadolžnih 4. mesecev znaša \$462.50.

Če kdo trdi, da je bilo v dotični "Prosveti" zapisano "komišen" mesto "popust," tedaj laže vedoma ali pa nevedoma. In taka laž je zelo dalekosežna, ker beseda komišen pomeni popolnoma nekaj drugega kot pa beseda popust, kar je bilo pojasnjeno v štirih jezikih v članku, ki je izšel dne 22. decembra l. l.

Še nekaj mesecev in minilo bo leto, odkar sta bila brata Filip Godina in Matthew Turk, upravitelj glasila in gl. tajnik v Sheboyganu, Wis., na shodu, ki ga je sklicalo ondotno društvo S. N. P. J., Združeni Slovenci šte. 344. Na shod je bil povabljen tudi rev. Černe. Omenjena glavna odbornika sta nesla s sabo računsko knjigo S. N. P. J., da rev. Černe dokaže, koliko "komišna" so prejeli gl. odborniki, pa ga niso vknjižili, ampak so ga spravili v svoj žep. Dalje, da rev. Černe dokaže, koliko popusta je Slovenska narodna podpora jednota dobila od tvrdk, ki prodajajo bonde S. N. P. J., pa niso tega popusta zanesli v knjige, ampak so ga spravili v svoj žep. Rev. Černeta seveda ni bilo na shod, dasiravno je bil nanj povabljen in mu je bila garantirana svoboda govora.

Dne 19. decembra je bil urednik Jože Zavrtnik v Sheboyganu in govoril je na javnem shodu društva "Združeni Slovenci." Ko je nehal govoriti, je pozval rev. Černeta in njegove podpornike, če so v dvorani, da se zglasijo za besedo in dokažejo, kar piše rev. Černe. Nihče se ni oglasil.

Ta dejstva govore jasno kot beli dan, kdo je rev. Černe, ki je v nekem svojem članku dejal, zakaj se ravno "Prosveta" zaletava v njegove članke. Seveda rev. Černe bi najraje videl, da bi "Prosveta" molčala, rev. Černe bi pa neovirano metal blato v Slovensko narodno podporno jednota in njene glavne odbornike, da bi lahko rekli: "Poglejte, kako jih vest teži. Še odgovoriti si ne upajo, ker so krivi."

Ampak ta namen se ni posrečil, kajti pošten človek se ničesar ne boji, ampak zahteva dokaze, in lopne, čestega, ki mu od strani in z namigavanjem podtika nepoštenost, tako da stoji pred celo slovensko javnostjo razgaljen kot velik nevednež, ki si natika kakor sraka pavovo perje, da bi med svojimi rojaki veljal za velikega učenjaka, ali pa kot velik zlobnež, ki nalašč potvarja besede, da omeče svojega bližnjega z blatom.

Rev. Černe ni do danes dokazal, da je kateri izmed gl. odbornikov S. N. P. J. prejel en cent komišna pri nakupu bondov. Imel je štiri mesece časa, da to dokaže v "Amerikanskem Slovincu" in vrh tega je še imel priliko, da dokaže na javnem shodu v Sheboyganu, da so gl. odborniki S. N. P. J. kdaj prejeli komišen od tvrdk, ki so prodale bonde S. N. P. J.

Rev. Černe je dobil lekcijo, kakeršno zaslužijo vsi taki ljudje, ki veliko gobezdajo, pa nič ne povedo, ki si domišljajo, da lahko vodijo trajno vse ljudi za nos. Veliko je govoril in veliko pisaril, končno je pa ostal razkrinkan, da je velik nevednež, ali velik zlobnež, ker je hotel s svojimi članki premotiti slovensko javnost, da beseda komišen to pomeni kar beseda popust.

Ta list je zaključen v zgodovini rev. Černeta, ki se je nekoč bahal, da je potomec slovenskega pesnika Franceta Prešerna, onega Franceta Prešerna, ki je v predmarčnih dnevih leta 1848 odprto nastopal kot "Freigeist" (svobodomislec), ko so v črnožolti Avstriji smatrali take ljudi za nevarne zločince in katerega rokopise, med katerimi je bila tudi ena tragedija, je ukazal kranjski dekan sežgati na dvorišču, ko je France Prešeren zatissil za vedno svoje oči. Da, rev. Černe, zapomnite si te resnične besede: "Potomcem je dostikrat suknja njih prednikov prevelika," pa bodete malo manj govorili in pisarili.

Mussolini-tretjerednik

Bratovščina sv. Franciška v Rimu je imela nedavno svoj običajni vsakoletni občni zbor, na katerem je bilo sklenjeno tudi to, da se imenuje Mussolini za drugega častnega predsednika ustanove. Prvi častni predsednik je sedaj italijanski kralj.

To imenovanje ni bilo sprejeto v vseh krogih klerikalne Italije z enakim zadovoljstvom, marveč je pri mnogih duhovnikih našlo na oster odpor. Seveda ne pri franciškanskih redovnikih; ti so krščansko pokorni in poslušni kot jagnjeta in grede kamor jim veli pastir. Drugače pa je s svečeniški izven redov; tem so se franciškani s svojim sklepom zamerili. Pravijo namreč, da jih je Mussolini premočno udaril po levem licu, da bi mu nastavili še desnega. Posebno po zadnjem atentatu so fašistovske tolpe podivjale, napadale in ubijale kaplane, župnike in celo škofe. Tega duhovščina ne more oprostiti fašistom in Mussoliniju, ki ni le njihov poglavar, ampak tudi predstavnik.

V ostalem pa izgleda dokaj protiselovno, da so franciškani izvolili Mussolinija za častnega člana svojega reda. Vedno se povdarja — in letos ob 700 letnici sv. Franciška še posebno — da je imel svetnik vsa bitja za brate in sestre. Izgleda torej, da se franciškani z Mussolinijem v svoji sredi hočejo rogati vesoljnemu svetu. Sv. Francišek je iskreno ljubil ljudi in jih ni ubijal ter je bil tudi zoper to, da napravijo iz njegovega imena red, ki bi podpiral katerokoli papeško ali posvetno politiko, najmanj seveda politiko s fašistovsko moralno.

Izvor besede dolar

Beseda dolar je nastala iz nemške besede "Thaler", iz katere izvira tudi naš "tolar". Zanimivše pa je, kako je nastal nemški "Thaler".

Početkom XVI. stoletja so začeli grofje Schlicki, lastniki srebrnih rudnikov v Joachimsthalu na Bavarskem, kovati novce, iz srebra, ki so ga izkopali v svojih rudnikih. Te novce so sami nazivali Joachimsthalerje, a ker je bila beseda predolga, se je kmalu udomačila med ljudmi okrajšana, "Jochenthalera". Slednjic je postala ljudem tudi ta beseda nepriljubljena in tako so nekdanji Joachimsthaler prekrstili kratkoma v Thaler.

Iz Nemčije je srebrnik nastopil pot čez morje, prišel na Anglijo in se pretvoril v "dollar", pozneje pa v "dollar". To besedo srečam že početkom 17.

ROJAKINJA KI SI DELA CAST MED AMERIKANCI.

Tekom meseca decembra je gospa Helena Hlača, rojena Primožič, dobro znana rojakinja v New Yorku, žena g. Rajnerja F. Hlača, razstavila v javni knjižnici mesteca Hasbrouck Heights, N. J., v newyorški okolici, precejšnje število svojih umetniških skic (pen and ink sketches). "Dela gospe Hlača spadajo v dekorativno umetnost. Ona najraje obdeluje prizore iz mirne narave; in to z dovršeno tehniko; z velikansko potrpežljivostjo do najpodrobnejših črt in s čustvovanjem, ki zrcali slovensko dušo v njenem sentimentalnem hrepenenju po potlačeni naravi.

Lokalni časopisi v Bergen countyju so primahali mnogo pohval in omenil, da je umetnica Jugoslovanka in da se iz njenih skic ugane, da je hči naroda, ki pozna in ljubi milino-narave. Amerikanci so se jako zanimali za razstavo.

Hasbrouck Heights Observer med drugim piše: "Mrs. Hlach, ki je Jugoslovanka, pokazuje ustvarjujočo umetniško silo tega jako nadarjenega naroda. Nekatera dela so prav idealna..." Skice bodo svoj čas razstavljene tudi v New Yorku. Mladji rojakinji čestitamo.

NAŠI ODRI

Razvalina življenja.

To bo prihodnja predstava, katero vzpripoti dramski odsek soc. kluba št. 235 J. S. Z. v Sheboyganu, Wis., in sicer na nedeljo večer 16. januarja.

Precej obširna Finžgarjeva tridejanka "Razvalina življenja" je dobro zamišljena, za splošno publiko lahko razumljiva drama, katere snov je zajeta iz čisto vsakdanjega kmetakega življenja, ter se vrši v goraki vasi sedanji čas.

Vloge bodo izvajali sledeči: Urh Kante, oče žganjarnar..... Frank Štih Lenka, njegova hči..... Frances Milostnik Tona, njegova rejenka..... Mary Štih Martin, kmet sosed..... Anton Šimone Ferjan, kmet sosed..... Karl Chuk Sirk, kmet..... Anton Širec Mica Slana, potovka..... Frances Skrube Vemo v naprej, da bo ta igra kakor nalašč za naše občinstvo, in še posebej pa za naš ženski svet. Kdor se želi igre udeležiti, naj se potruži, da pride pravočasno, ker zagrinjalo se bo dvignilo točno ob 7.30 zvečer. Preskrbite si vatopnice, katere so v predprodaji po znižani ceni pri članih kluba.

Dramski odsek, soc. kluba št. 235.

Igralcem drame "Tkalec"

Dramski odsek socialističnega kluba pozivlja vse igralce, kateri nastopijo v prihodnji veliki Hauptmannovi drami "Tkalec," ki bo vpriporjena dne 30. januarja, da se gotovo in pravočasno udeležujejo vaj. Vaje so redno vsak ponedeljek in četrtek. Ker je drama precej dolga in zahteva veliko vežbanja, zdaj še ni mogoče vzeti vse igre paenkrat pri vaji. Vežbanje je urejeno tako, da so vsak večer vzeta tri dejanja. Zadnji ponedeljek so bile vaje za prvo, drugo in tretje dejanje, v bodoče pa so vaje razdeljene sledeče:

- Četrtek, 6. januarja: 4., 5. in 1. dejanje.
- Ponedeljek, 10. januarja: 2., 3. in 4. dejanje.
- Četrtek, 13. januarja: 5., 1. in 2. dejanje.
- Ponedeljek, 17. januarja: 3., 4. in 5. dejanje.

Po tem datumu bo igra izvajana v celoti, in sicer v dvorani na odru, o čemur bodo igralci še obveščeni.

"Tkalec" so igra, katere zahteva skrbne in pridne vaje od vsakega posameznega igralca, pa če ima še tako majhno vlogo. Zato igralci, ne zanemarite niti ene vaje več. Shranite si ta seznam datumov in poglejte, kdaj ste na vrsti. Ko je vaš datum, bodite točni. Delujmo vsi, da bodo "Tkalec" igrani boljše kot so navadno naše lajše igre! — Publikijski odsek.

Napredne revije

Pod lipo. Mesečnik za vse, ki so dobre volje. Izhaja v Ljubljani. Urednik je Anton Kristan. Vsebinska 12. številka, s katero je zaključen tretji letnik, ima zanimivo spominsko črto o Anastaziju Gruenu ob 50-letnici njegove smrti, tri pesmi in zaključni del povesti "Griška Onučin in njegova žrtev." Zaključena je tudi ocena knjige "Ameriški Slovenci" in A. K.-ova zgodovinska razprava "O početkih socialističnega gibanja na Slovenskem." Uredništvo napoveduje obilo dobrega gradiva v prihodnjem letniku.

Revija "Pod lipo" štane za Ameriko en dolar na leto. Naslov: Pod lipo, Ljubljana, Prule št. 15, Jugoslavija.

Haldeman - Julius Quarterly. Izšla je druga številka te lepe ameriške agnostične revije, ki izhaja vsake tri mesece v Girardu, Kans. Zvezek ima 256 strani na finem papirju. Vsebinska je zelo bogata na člankih in slikah. Naš Louis Adamc ima v tej številki dva članka. V prvem je naredil poklon ženi Theodore Dreiserju, reprezentantu moderne ameriške drame in novele, v drugem pa opisuje Rogerja Baldwina, voditelja Unije za ameriške civilne svobodščine, ki je obiskal Los Angeles.

Revija štane \$3 na leto za Združene države. Naslov: Haldeman-Julius Quarterly, 229 East Forest ave., Girard, Kans.

S polja vede

Astronomi so se spravili nad Venero. Chicago.—Zvezdoznanci na opazovalnici Yerkes so sklenili v kratkem bombardirati Venero s fotografičnimi aparati. Profesor E. B. Frost, ki je z najboljšim uspehom fotografiral Marsa v zadnjem oktobru, je pripravil poseben pripomoček; infra-rdeče žarke dolge valovne dolžine, s katerimi namerava predrati skozi goste oblake na Veneri in prisiliti kamero, da odkrije, kaj je na površju tega planeta.

Venera je bližje solnce kot zemlja in po najboljšem domnevanju ima srednjo temperaturo 125 stopinj Fahrenheitta. V takih razmerah je vsekakor mogoče življenje gotove vrste na Veneri. Frost bo tudi skušal dognati, iz česa sestoji gosta atmosfera Venera. Ako je v ozračju Danice-Vernečne dovolj kisika, tedaj je to prvi pogoj življenja, kakršno je na zemlji.

Najzanimivejše dnevne delavske vesti so v dnevniku "Prosveti". Ali jih žitate vsak dan?

Še ona izjava o znanstvenem "božanstvu"

Čikaški profesor razglasa boga narave, ki se je razvil iz kristjanskega Boga. Živeti po naravnih zakonih se pravi služiti temu bogu.

Chicago. — Shailer Matthews, profesor na čikaški univerzi in avtoriteta v odnošnjih vede napram veri, je te dni podpril Filmerja Northropa, profesorja filozofije na Yalu, ki je zadnji teden na dijaški konferenci v Milwaukee dejal, da je znanost odkrila novega boga.

Matthews je rekel v intervjuju, da "kristjanski Bog ljubezni je postal znanstveni bog zakona." Veda je odkrila gotove naravne zakone, ki ravnaajo vseмир, je dejal profesor. Vsemir je dinamičen in se izpreminja vsled spajanja, razpadanja in ponovnega spajanja atomov. V tem procesu se pa očituje evidenca razuma in namena. Ko je veda reducirala gibanje vsemirja na naravne zakone, je odkrila boga v naravi, ki regulira vseмир v soglasju z naravnimi zakoni.

Profesor je dejal dalje, da je politika skozi vse dobe spreminjala pojmo o bogu. V časih zadnjeg je bil bog vrhovni združeni poglavar; v srednjem veku si ga je človeški um predstavljal kot monarha, vladarja. Danes, v dobi demokracije in znanstvenega napredka, ta bog ne odgovarja več. Bog ne sme biti več kralj ali vladar! Veda je odkrila, da Bog je v naravi. Kdor živi po naravnih zakonih, živi prav; kdor te zakone krši, deli "greh" po novem naziranju ali pojmovanju znanstvenega "boga."

Listnica uredništva.

Coperstown, N. Y. — F. Z. — Zaveda spada v preiskavo gl. urada. Če je taka, kot trdite, nastopite v smislu pravil S. N. P. J. proti prizadetim strankam. Pozdrav!

Popravek. — V dopisu, ki je izšel v št. 293 Prosvete dne 15. decembra, bi se moralo glasiti tako-le: Poznam njih voditelja progresivnega bloka izza časa osme redne konvencije, in sicer s shoda v Waukeganu, in ne; Poznam taktiko bloka s takim imenom itd.

Drugi stavek se glasi: Ravno ti so najbolj trdovratno glasovali za \$9 dnevnic, potem pa še računali za en dan naprej dnevnice, kar pa ne vem če so dobili plačano ali ne. Glasiti bi se moralo: Večina je glasovala za \$9 dnevnic, računal pa je samo eden še za eden dan naprej. In ravno tisti se je izrazil, da pripada k progresivnemu bloku. — Martin Krasovetz.

Angleški liberalci odhajajo.

London, 4. jan.—Vse kaže, da bo v nekaj mesecih konec liberalne stranke v Angliji. Proces razkrajanja se kmalu zaključi. Naprednejši liberalni element se priključil delavski stranki, nazadnjaškega pa absorbirajo toriji. Na površju ostaneta le dve stranki: delavska in konservativna. Kam pojde Lloyd George? Nekateri laboriti bi ga radi pridobili za delavsko stranko, toda MacDonald je proti temu. George najbrž odide v političen grob.

Pravica za Slovence pod Italijo.

Znan je slučaj bivšega kanalskega župana Angelija, ki je bil obsojen na več mesecev ječe, ker je dal prepleskati zid svoje hiše, na katero so bili nekateri zlikovci narisali Mussolinijevo glavo. Nič manj značilen je sledeči slučaj iz Vograškega blizu Gorice. Dva miličnika sta iz neznanega vzroka ustrelila v vrat nekega domačina, ki se ima zahvaliti le golemu slučaju, da je odnesel življenje, dasi mu je krogla prodrla goltanec. Človek bi pričakoval, da bodo miličarja, ki sta po nepotrebnem rabila orožje, zaprta in kaznovana, toda v Italiji je stvar drugačna. Miličnika sta se samo prijavila pri orožnikih, ki pa so ju po zaslisanju kar sami izpustili, tako da je sploh odpadlo vsako nadaljnje postopanje proti njima. Ogorčenje proti takemu početju je med prebivalstvom seveda veliko.

ZARKOMET

Številke rogovilljo. Te dni so statističarji zelo delavni. Bombardirajo nas s številkami o vseh mogočih rečeh. Listi so polni statističnih podatkov o gospodarstvu, industrijah, ne-reščah, zločinih itd.

Koliko oseb je bilo linčanih v preteklem letu, koliko so jih ubili avtomobili, koliko je bilo samomorov na Dunaju, koliko škoda so naredili roparji in druge take reči.

Samo o enem zločinu ni nobene statistike. Za koliko so bili delavci in farmarji oropani v minulem letu, o tem ni številki.

Dveletnica.

Centeni K. T. B. "Zarkomet" je star dve leti. V tem času nam je povedal več dobrega in koristnega kot vse kutarske slike skupaj od njihovega začetka do konca, magari žive še sto let. Želeti je, da "Zarkomet" še z naprejšim svetom in posveti marsikomu v oči, da docela ne oslepi. Živel "Zarkomet," dasi je marsikomu trn v peti! — Vernica v svete dolarje iz Woodwarda, Iowa.

Pertinentna vprašanja.

Koliko novoletnih sklepov danes še drži?

Morda bo kaj pomagalo.

Dragi Zarkomet! Daj v novem letu malo več žarkov farrelskim naprednjakom, da bodo lojze vzdigovali noge čez tuj prag in da se ne bodo toliko spotikali kakor so se v starem letu. — Prijatelj Prosvete, Farrell, Pa.

To je vera in upanje!

V Londonu je bila pred kratkim podpisana najemna pogodba za 10.000 let. Londona niti Anglije ne bo več — pogodba bo pa še živeła.

Taka je pokora!

Dragi Zarkomet! Pobožne sebojganane mamice že sedaj strašno tarnajo; kako bodo v postu prejele. Krista iz roke, ki mesi potico iz kravjega testa in katero še posuje z gnusnimi brbarji. Res ubogi so ljudje, ki morajo prenesti toliko gorja in nesnage, predno si izveličajo svoje grešne duše! — Amen.

Vedno lepše.

Profesor Brested je odkril, da sta Adam in Eva živeła v Egiptu. Ako bo profesor še nadalje pridno brskal po Egiptu, odkrije še to, da ni bila kača, ki je zapeljala staro mammo Evico. Bil je krokodil...

Zgodovina, ki se sama hvali...

Centeni K. T. B. Ako kdo piše zgodovino in hvali samega sebe, ali je to zgodovinar? V spominski knjigi S. D. D. čitamo razne zgodovine, obširne in kratke, kar je vsekakor zanimivo. Vmes je tudi kratka zgodovina nekega društva, ki pa je zgolj samohvala. Ne vem, kdo je to pisal, vem pa, da oni, ki so podpisani, niso pisali. Dotični pisici so pozabili zapisati, da so vodili in še vodijo propagando za nasprotno stranko. Tedaj bi bila zgodovina popolna. — Collinwoodski bič.

Bila je le mala šalj.

Predsednik Green je ob novem letu napovedal imenitne čase za ameriške delavce v 1927. Green ni bil arretiran. To je dokaz, da čuvarji reda in zakona ne jemljejo preveč resno njegove napovedi.

Kontest za kratke prispevke.

3.

"Zbogom," je reklo staro leto in mi pustilo kopico dolgov. "Dobro jutro," me je pozdravilo novo leto in mi prineslo račun. Sreča! — J. K., Chicago.

Krznarski delavci dobili petdnevnik.

Chicago.—Na temelju nove pogodbe med unijo krznarskih delavcev in delodajalci v Chicagu, ki je veljavna s 1. januarjem, bodo delavci delali samo pet dni v tednu do 1. avgusta. Pogodba določa, da sedem mesecev v letu velja petdnevnik, pet mesecev pa 44 ur.

Pojasnila in nasveti članom S. N. P. J. (IZ GL. URADA.)

URADA GLAVNEGA POROTNEGA ODSEKA.

Br. Ilija S. Brajovich, član društva "Slovenski Bori" št. 5 S. N. P. J. v Zeigler, Ill., se pritožilo na glavni porotni odsek, ker mu je bila od strani gl. tajnika bolniška podpora uveljavljena na podlagi in v smislu točke 24. člena pravil.

Br. Ilija S. Brajovich je dobil pokodbe pri delu dne 5. maja 1926. in je bil pod zdravniško oskrbo do 31. maja 1926. Z dnem junija 1926 ga je zdravnik poznal s posebnim za delo. Br. Ilija S. Brajovich je šel k drugemu zdravniku, kateri ga pa ni priznal, namreč je njegove pokodbe preiskal z X-Ray in s tem ugotovil, da je imel pokodbe na vseh mestih desne noge, obenem pa za zdravnik tudi priznal, da Br. Ilija S. Brajovich ne potrebuje zdravniškega zdravljenja ali zdravniških obiskov. In na podlagi izjave zdravnika in v smislu 7. točke 24. člena, pravil je bila br. I. S. Brajovichu podpora ustavljena.

Dne 19. septembra 1926 se je držala društvena porotna obrava v zadevi ustavitve bolniške podpore br. I. S. Brajovicha. Pri društveni porotni obravi je društvo ponovno odobrilo bolniško podporo br. I. S. Brajovichu brez vsakih zadostnih dokazov, kar pa je društvo storilo proti smislu 22. točke 24. člena pravil. Gl. bolniški tajnik ni vpošteval društvenega zaključka in je ponovno odklonil izplačilo bolniške podpore br. I. S. Brajovichu.

Zadeva je prišla pred glavni porotni odsek, kateri je zadevo temeljito preiskal, in vpošteval vsa pojasnila od prizadetega, in tudi od društva in gl. bolniškega tajnika. In na podlagi vseh predloženih listin v tej zadevi je prišel glavni porotni odsek do zaključka, in odglasoval s štirimi glasovi proti nemu, da se odloči v prve instance ovrže in se odobri dloki ali postopanje gl. bolniškega tajnika.

Od strani glavnega porotnega odseka se tudi opozarja društvo št. 395 S. N. P. J., da naj bodo v takih slučajih, ali pri odobranju bolniške podpore bolj previdno, v 22. točki 24. člena pravil, je jasno povedano, kaj društvo doseže, ako odobrava bolniško podporo takim članom, ki jo v smislu pravil S. N. P. J. niso upravičeni prejemati.

Od društva št. 395 se pričakuje, da bo v prihodnje bolj previdno in v vseh slučajih pravila vpoštevalo, in le v smislu pravil bolniško podporo odobravalo.

John Goršek,
John Trčelj,
Tony Shragal,
Frank Podboh,
Anton Sular.

Seznam društev, ki niso poslala aasementa za mesec december 1. l. ob pravem času kot pravila določajo:

1. Chicago, Ill. (Prejel 3. jan. 1927.)
25. Iselin, Pa. (Prejel 3. jan. 1927.)
37. Lowellville, Ohio.
158. Euclid, Ohio. (Prejel 3. jan. 1927.)
270. Lyons, Ill. (Prejel 4. jan. 1927.)
300. Bradock, Pa.
326. Brownfield, Pa. (Prejel 3. jan. 1927.)
380. Duryea, Pa. (Prejel 3. jan. 1927.)
476. Salem, Ohio. (Prejel 3. jan. 1927.)
494. Herrick, Ohio.
544. Cleveland, Ohio. (Prejel 3. jan. 1927.)
572. West Park, Ohio. (Prejel 3. jan. 1927.)
579. Chisholm, Minn.
580. New York City, N. Y. (Prejel 3. jan. 1927.)
598. Niagara Falls, N. Y.

V smislu pravil mora biti društven aasement v gl. uradu zadnjega v mesecu. Če društvo ne pošlje aasementa ob pravem času trikrat na leto, mora biti oboženo in kaznovano. Seznam društev, ki ne bodo aasementa oddala ob pravem času, bo v vsaki priobčen v prvi uradni številki po zadnjem v mesecu. Društveni tajniki imajo se torej ravnati po pravilih, drugače bodo morali trpeti posledice.

Matthew J. Turk,
glavni tajnik S. N. P. J.

NAZNANILLO DRUŠTVENIM TAJNIKOM.

Iz upravnitva Književne Matice S. N. P. J. smo poslali račun na vsa društva S. N. P. J. glede knjig Ameriški Slovenci, in upamo, da ste jih vsi prejeli. Nekatera društva so knjige prodala in naročili so še več knjig. Druga društva zopet niso prodala nobene knjige in sedaj uprašujejo, kaj naj store s knjigami.

Mi apeliramo na vsa društva, oziroma na društvene tajnike, kateri niso prodali knjig Ameriški Slovenci, da naj knjige obdržijo toliko časa, da se bodo razprodale.

Nam nazaj jih ni treba pošiljati, temveč jih obdržite pri društvu, da se bodo prodale kadar bodo razmere ugodne zato.

Z bratskim pozdravom za Književno Matico, S. N. P. J. Philip Godina, upravitelj.

TAJNIKOM V POJASNILO!

Kot vedno, tako bomo tudi letos oskrbeli vsa društva s pisalnim papirjem in kuvertami. V ta namen bomo v kratkem razposlali vsem tajnikom tozadevne listine, katere naj blagovoli- toj takoj izpolnijo in vrtni v gl. urad, da nam bo mogoče pravočasno pričeti razpošiljati papir in drugo.

Matthew J. Turk, tajnik SNPJ.

OBLETNICE ZNAMENITIH AMERIKANČEV.

(Nadaljevanje s 3. strani.)

bil odposlan na Angleško, da pregovori angleški parlament, naj dovolj Pennsylvaniji upravljati sebe po svojih lastnih zakonih in ne po naredbah Penlove družine. Deset let je potrosil na tej misli, ki je bila nazadnje brezuspešna. Tekom njegovega bivanja na Angleškem se je zgodilo, da je angleški parlament sprejel zloglasni Stamp Act zakon, ki je nalagal kolke na vse trgovske dokumente v kolonijah. Franklin je interveniral z odločnim protestom, all bilo je vse zaman. Ko je videl, da obstoji nevarnost vojne s kolonijami, je poskušal posredovati, da se zabrani krvproletje. All ko je 1. 1758 začelo bojevanje, se je Franklin takoj vrnil v Ameriko. Bil je tedaj 70 let star. Izvoljen je bil v kontinentalni kongres in bil je eden izmed petorice, ki jo je kongres izbral, da pripravi izjavo neodvisnosti.

Kot poslanik je bil odposlan na Francosko, da pregovori francoskega kralja, naj pride v pomoč kolonijam. L. 1778 mu je uspelo skleniti zavezniško pogodbo s Francijo in po dveh mesecih je francosko brodovje odplulo v Ameriko.

Po revolucionarni vojni je Franklin bil dve nadaljni leti v Evropi v svrhu pobovanja z angleško, francosko in špansko vlado. Pomagal je tudi sklepati pogodbe med novo ameriško republiko in Švedsko, Dansko, Portugalsko, Marokom in Prusijo. Na njegovo prošnjo ga je kongres odredil dolžnosti poslanika v Parizu in Franklin se je povrnil v Ameriko. Komaj je bil nazaj, so ga izvolili za predsednika pennsylvanskega državnega sveta. Bil je trikrat izvoljen v to mesto in, kakor Washington, je vso svojo plačo podaril za javne svrhe. L. 1787 je bil izvoljen za člana konvencije, ki je imela spisati ustavo Združenih držav in urediti obliko ameriške vlade. V noči 17. aprila 1790 je veliki Franklin umrl v starosti 84 let.

Zofka Kveder:

MATI

To se je zgodilo v nekem malem trgu na Hrvaškem daleč od železnice.

Vsi so jo poznali. V takih trgih pozna vsak drug drugega, ve za historijo od vsakega od kraja do konca.

Terezinka je bila hči občinskega bilježnika. Precej dobro je bila vzgojena in posebno rada je čitala. Bila je nekaj boljše, čeprav je vzela krojača za moža. Oče ji je umrl, ko je bila stara štirinajst let in blehna mati je bila vesela, ko je hčer že s šestnajstimi leti mogla poveriti posestvenemu človeku, čeprav je bil le krojač in noben učen gospod.

Terezinka je bila dobra žepa, pohlevna, prijazna, gospodarna. Edina njena nesreča je bila, da ni imela otrok. Otroke je imela nepopolnivo rada in zavajala je celo cigankam in beračicam, če so bose in raztrgane vendar le nosile okrogle rjave otročičke na rokah. Iz celega sosedstva so se zatekali otročaji k nji; šivala jim je punčke in pripovedovala pravljice, kakor kaka svoloča, sključena starka tako potrpečljivo, čeprav ji je bilo šele dvajset let.

Nekoč se je zgodilo, ko je bila že šest let poročena, da je dobil zdravnik v onem trgu pismo, ki je vpraševalo, če bi se dobila v onem kraju kakšna poštna družinca, ki bi hotela vzeti k sebi gospodično, ki je prišla v nesrečo. Zdravnik je premišljeval in ugibal in odšel k Terezinki.

"Imate svojo hišo in dovolj prostora. Znanec mi piše tako in tako. Da se je zaljubil v dekleta, v učiteljico, ali da jo za zdaj še ne more vzeti. Pripetli se je maller, a on bi rad pomagal dekletu, kolikor je mogoče, spravi jo k dobrosrčnim ljudem, da počaka na otroka v miru in brez preganjanja in zaničevanja. Hočete vi, gospa Terezinka,

Terezinka je hotela in gospodična se je priselila k nji. Plačana, objokana in zbegana gospodična, ki si ni upala pogledati nikomur v obraz in je mislila, da se ves svet zgleduje nad njo, da se je tako spozabila.

Terezinka jo je kmalu razvedrila, negovala jo je in ji stregla, kakor bi ji bila rodna sestra.

"Oh, draga, kako ste srečna!" je rekla včasih. "In še jokate! Jaz imam svojega Nika prav rada, ampak, če bi imela otroka, mislim, da bi se lahko odrekla celega sveta in še njega. Kaj je vredno, da ženska živi, če ni imela lastnega otroka? To je ravno tako, kakor rožni grm, ki ne cvete, kakor trta, ki ne rodi ne enega grozda. Bog me je kaznoval, da sama ne vem zakaž."

Tako je kmalu potolažila gospodično in da se je začela sama veseliti na dete. Skupaj z gospo Terezinko je šivala perilo, pripravljala blazinice za zibko, odejo in vse, kar je treba.

In vendar, ko je prišlo dete na svet, ga je bila Terezinka bolj vesela, kakor gospodična. Gospodična je vedela, da bo morala čez par tednov oditi zopet nazaj v mesto in se bo morala ločiti od drobnega sinčka, ki je tako sladko ležal na prsih. Terezinka je pa vedela, da bo imela dete zdaj čisto za sebe, zakaj dogovorili so se, da bo ostal otročiček dolgo pri Terezinki v reji, dokler se gospodična ne bo omožila in bo mogla vzeti fantka k sebi.

Terezinka je postala živahna in vesela, cel dan se je smejala, bedela nad drobnim človečkom in mu prepevala pesmi, da bi slajše zaspal.

Gospodična je odšla in Terezinki je ostalo dete popolnoma in izključno na brigi. Nosila ga je okrog po trgu, kakor bi bilo njeno, kinčala ga je in oblačila. Kakor malega grofičica. Dete je uspevalo od dneva do dneva, nasmihalo se je Terezinki, božalo jo je in kilcalo mama. Terezinka je bila srečna, samo včasih je aprelatela misel njeno srce, da se bo gospodična omožila in vzela fantiča k sebi. Nikomur ni želela nič hudega, dobrega srca je bila in vendar je včasih molila pregrešno molitev, naj bi gospodično oni njeni pustili, da bi mali sinek za vedno ostal pri Terezinki. Lep otrok je bil, vsak se je čudil, kako prikupljivo lice ima dete, kako pametne oči, kako dobro uspeva in kako je ljubeznjiv. Nikamor se ni Terezinka mahnila brez otroka in največji njen ponos je bil, če je srečala kakšno tujo žensko, kmetico, in je obstala pred njo, pogledala otroka in pohvalila: "Lepo dete imate, gospa, lepo dete, kakor silka!"

Otrok ji je vračal ljubezen in ji je bil vedno za petami. "Mamica moja! mamica moja!" je kilcal cel dan za njo, obskakoval jo in se stikal k nji.

Bolj, ko se je dete razvijalo, večje skrbi je imela Terezinka zaradi njega. Gospodična je vedno pisala in oni njeni ni nikdar pozabila poslati prvega denar. Terezinka je večkrat spomnila v pismu, da ji ni za denar, da ji je

mali tako ljub in drag, da bi še sama rada dala pol svojega premoženja samo zato, da ga ima. Ampak prvega je zopet prišla nakaznica, kakor vedno. Potem je gospodična pisala, da je dobil njen dragi dobro službo, in da se pripravljata na poroko.

"Vzeli mi ga bodo!" se je zajokala Terezinka, vzdignila otroka k sebi in ga pritiskala na svoje srce. "Ampak jaz te ne dam, solnce moje, me je zlato, moj zaklad! Ali imaš rad mamico?"

"O, zelo rad," je odgovarjal fantiček in jo objemal.

"Ali pojdeš proč od mamice?"

"Ne, ne pojdem. Najlepše je pri mamici," je govorilo dete.

Toda njena žalost ni nič pomagala. Ko je bil dečko star tri leta, sta se pripeljala stara ponj, ona nekdanja gospodična, zdaj že gospa in njen mož, ki je izgledal zelo prikupljivo in pošteno. Ostala sta cel teden v gornji sobi pri Terezinki v gosteh. Terezinka se ni mogla ločiti od otroka. Res, ona druga ga je rodila v bolečinah in v trpljenju, ampak ona ga je ljubila boljše od boljših, gotovo — bosta ga ljubila. Da ni prišla njegova lastna mati ponj, — ne, nikoli za nobeno ceno se ne bi bila ločila od otroka. Prosilja je od dneva do dneva, naj še malo ostanejo in mlada zakonca sta ji objubilila, da bode ta prišla v vsako leto z otrokom na počitnice k nji, da jo dete ne bo pozabilo.

Nazadnje so se vendar ločili in Terezinka je bila skoro bolna od žalosti. Objela je še enkrat ljubeznjivega dečka, podala ga v kočijo materi, zbežala nazaj v hišo in gori v spalnico, kjer se je vrgla na malo otrokovo prazno posteljo in se jokala kakor brez uma.

Zgodilo se je, da je otrok po poti zbolel in čez nekaj dni v mestu umrl. Pisali so pri Terezinko, naj pride na pogreb. Tam sta se objeli v novem stanovanju, med samim novim, za srečo pripravljenim pohištvom nekdanja učiteljica in uboga Terezinka in ste obupno jokali, dve nesrečni materi, zbežala nazaj v hišo in gori v spalnico, kjer se je svojo smrtjo pahnil dve družini v žalost in obup. Ko se je vrnila Terezinka nazaj v trg, ni bila nič več vesela in živahna, nekako molčeca je postala, ogibala se je družbe in malo je hodila iz hiše.

Čez leto potem je umrl Terezinki mož in ostala je sama, stara komaj petindvajset let. Ker je bila precej premožna in še postavna, ji ni manjkalo novih snubačev. Ampak ona ni marala za močitev in je sama gospodinjala v hiši, malo šivala, malo gojila zelenje in cvetlice na vrtni in se preživljala na miren in prijeten način.

Prišel je čez nekaj let mlad bravec v trg in začel hoditi okrog Terezinke. Terezinka se je v začetku norčevala, češ, kaj bo z njim, saj je precej mlajši od nje, ona bo že kmalu trideset, čeprav se ji ne pozna. In če je bila tako dolgo sama, bo še tudi zapnaper. On pa je bil trdovrten, tako da so jo začeli v trgu že dražiti z njim in ji prerokovali, da se bo kmalu omožila.

vali, da se bo že omečila. Ona še mislila ni na to. In res ga ne bi vzela, da mu ni pomagal nekoč čuden in skoro smešen slučaj.

Terezinka je neko popoldne pri trgovcu v prodajalni fibrala blago za novo obleko. Tudi nekaj drugih trških gospa in meščank je bilo tam in so se pogovarjale in kratkočesale. Pa je prišla ciganka v prodajalnico in ko je videla toliko žensk, se je takoj začela ponujati, da jim bo prerokovala srečo in vgenila bodočnost.

"Ne iz kart, ampak iz dlani," se je pohvalila. "To ne zna vsaka in kar povem, se gotovo zgodi."

Gospe so bile dobre volje in najprej ji je sodnikovica pomolila roko. Ciganka ji je prerokovala dolgo življenje in za otrokolenimne, visoke službe. Vse so se smejale, ampak sodnikovici je preročilo dobro delo in tudi drugo so kazale dlani in dajale desetic.

Tudi Terezinka je prišla na vrsto.

"Vdova ste," je vedeževala ciganka, ki jo je morda poznala. "V kratkem se bodeš spet omožila in dobila bodeš otroka. Lep bo in pameten. In dolgo bodeš živela. Tudi žalost vam stoji. Moč vas bo imel rad in premoženje se vama bo množilo. Učakala bodeš visoko starost."

Gospe in ženske so se zasmejale. Tudi komiji so se smejali in sam trgovec je rekel: "Sojeno vam je, gospa Terezinka!"

Ona se je branila.
(Konec prihodnjik.)

POSILUŠAJTE DOBREGA UČITELJA.

V začetku leta je najboljša resolucija ta, da ne napravite nobenih napak. Skušanja je najboljši učitelj. Ravnajte se po njej! "On, ki uboga njo, lahko preide vsak del svojega življenja pristo neerednosti." Je rekel Cicero pred 2000 leti. Ne bojte

se vzeti Trinerjevo grenko vino v slučaju železnične neerednosti, kot naprimer slaba slast do jedi, slaba prebava, zaprtica, glavobol in enake neerednosti, ki zahtevajo zdravlja za čiščenja črev in vam odstrani nevarnost. "New York, nov. 3. Med našim potovanjem v Združenih državah smo prišli do zaključka, da potrebujemo lahkega odvajalnega zdravlja, potem smo rabili več različnih, poskusili smo Trinerjevo grenko vino in našli tako uspešnega, da smo pozneje življali in rabili vse poznejši čas samo tega z zelo izvrstnim uspehom. A. Perner, Stotnik, A. C. Sparta, Praga, Čehoslovakija." Ako vam ne zamore vaš trgovec postreči, tedaj pišite na Joseph Triner Company, Chicago, Ill. (Adv.)

Umrl člani Slovenske Narodne Podporne Jednote

(Nadaljevanje od 24. novembra 1926.)

Št.	Ime in priimek	ZAVROVAN ZA	Štev. in sedež društva:	Umrl dne:	Vzrok smrti:	Rojen	
						dne:	Kraj:
33	Franc Duša	\$ 250.-	519 Clymer, Pa.	26. avgusta 1926	Ubit v rodniki eksploziji	8. septembra 1891	Škofjan, Krško, Jugoslavija.
34	Rudolph Rože	600.-	536 Edenborn, Pa.	2. septembra 1926	Samomor	12. februara 1886	Tomaž, Sežana, Julijska Benečija, Italija.
35	Franc Globokar	600.-	33 Ambridge, Pa.	5. septembra 1926	Jetika	30. aprila 1894	Krka, Litija, Jugoslavija.
36	Tomaž Kočar	600.-	171 Marianna, Pa.	3. oktobra 1926	Samomor	1. decembra 1869	Rove, Kamnik, Jugoslavija.
37	Alojz Veržnik	1000.-	287 Burgettstown, Pa.	26. oktobra 1926	Jetika	1. junija 1860	Nova Staffa, Celje, Jugoslavija.
38	Janez Eržen	600.-	6 Morgan, Pa.	12. novembra 1926	Pofesoren v rudniku	17. maja 1882	Tolmin, Julijska Benečija, Italija.
39	Rozalija Zevnik	600.-	398 W. Brownville, Pa.	8. oktobra 1926	Rak v želodcu	4. septembra 1880	Mirna, Novomesto, Jugoslavija.
40	Franc Podobnik	250.-	141 Universal, Pa.	23. novembra 1926	Vnetje trebušne mrene	3. decembra 1894	Nova Osellca, Kranj, Jugoslavija.
41	Jakob Janša	1000.-	329 Large, Pa.	6. decembra 1926	Vnetje obisti	19. novembra 1906	Large, Allgheny Co., Pa.
42	Franc Bratanič	250.-	88 Moon Run, Pa.	22. oktobra 1926	Rak	18. aprila 1870	Breg, Slovenija, Jugoslavija.
43	Ivaš Jardaš	600.-	472 Harmarville, Pa.	20. novembra 1926	Piljučnica	2. novembra 1892	Brnčič, Kastav, Julijska Benečija, Italija.
44	Ivan Zetko	600.-	432 Miners Mills, Pa.	28. novembra 1926	Opeklinca	12. januarja 1886	Laze, Postojna, Julijska Benečija, Italija.
45	Marija Sterle	500.-	448 Johnstown, Pa.	8. novembra 1926	Nosečnost	11. marca 1888	St. Vid., Logatec, Jugoslavija.
46	Jožef Vavtar	1000.-	45 Vandling, Pa.	11. novembra 1926	Srčna hiba	2. februara 1885	Velika Loka, Novomesto, Jugoslavija.
47	Ivan Kvečič	1000.-	97 Besemer, Pa.	30. novembra 1926	Rak	16. novembra 1881	Kranj, Mostar, Jugoslavija.
48	Ivan Cebokli	1000.-	477 Cleveland, O.	1. oktobra 1926	Vnetje možganske mrene	24. junija 1885	Red. Tolmin, Julijska Benečija, Italija.
49	Terezija Korenč	500.-	73 Barberton, O.	14. novembra 1926	Uljesa v želodcu	5. novembra 1886	St. Jernej, Krško, Jugoslavija.
50	Jakob Suta	600.-	456 Magadore, O.	29. oktobra 1926	Utonil	23. junija 1890	Kontancice, Pakrac, Poljska.
51	Jožef Zorek	1000.-	275 Maynard, O.	24. novembra 1926	Rumena mrlica	6. decembra 1877	Ontovica, Brestov, Poljska.
52	Martin Ostrožnik	150.-	301 Mascoutah, Ill.	16. septembra 1926	Samomor	8. novembra 1886	Sp. Idrija, Julijska Benečija, Italija.
53	Ivan Urleb	600.-	352 Kincaid, Ill.	23. oktobra 1926	Piljučnica	3. junija 1885	Tinje, Slovenska Bistrica, Jugoslavija.
54	Marija Zabukovec	600.-	311 Peoria, Ill.	3. novembra 1926	Povlečen od vlaka	8. marca 1910	Peoria, Ill., U. S. A.
55	Ivan Vide	600.-	286 E. Moline, Ill.	22. oktobra 1926	Srčna hiba	12. maja 1883	Dobriče, Novomesto, Jugoslavija.
56	Franc Wegel	250.-	86 Chicago, Ill.	16. novembra 1926	Sušica	4. oktobra 1884	Krško, Jugoslavija.
57	Martin Striel	600.-	91 Johnston City, Ill.	19. novembra 1926	Blazpost	11. novembra 1874	Črmočnice, Novomesto, Jugoslavija.
58	Marija Varsik	1000.-	14 Waukegan, Ill.	29. novembra 1926	Umorjena	1. junija 1886	Zaplana, Ljubljana, Jugoslavija.
59	Angela Vidervol	1000.-	108 Ely, Minn.	8. novembra 1926	Samorjena	5. oktobra 1888	Sušica, Kočevje, Jugoslavija.
60	Ivan Tekavec	600.-	20 Ely, Minn.	8. novembra 1926	Ubita od poljične železnice	3. junija 1888	Dolenja Vas, Kočevje, Jugoslavija.
61	Ana Fister	600.-	205 New Duluth, Minn.	1. decembra 1926	Piljučnica	15. junija 1880	Dragutov, Črnomelj, Jugoslavija.
62	Anton Mihelič	600.-	314 Buhl, Minn.	7. decembra 1926	Ubit v premostorovu	16. decembra 1909	Calumet, Mich., U. S. A.
63	Pavlina Tomljanovič	1500.-	197 Ironton, Minn.	15. novembra 1926	Ubit od vlaka	17. januarja 1899	Kučevo, Jugoslavija.
64	Ivan Sekula	1000.-	201 Ludlow, Colo.	30. novembra 1926	Ubit pri padcu raz avtomobila	16. junija 1883	Novomesto, Jugoslavija.
65	Anton Purkat	250.-	278 Leadville, Colo.	6. novembra 1926	Na železnični operaciji	12. marca 1872	Željmitze, Ljubljana, Jugoslavija.
66	Silvester Sraj	500.-	235 Newburg, Kans.	2. novembra 1926	Rak	31. decembra 1891	Gorenja Vas, Kranj, Jugoslavija.
67	Ivan Zagore	600.-	353 Warwood, W. Va.	9. septembra 1926	Ubit od vlaka	18. julija 1886	St. Jernej, Krško, Jugoslavija.
68	Lovrene Širen	600.-	552 Millburn, W. Va.	6. novembra 1926	Ubit pri padcu raz avtomobila	4. avgusta 1880	Šimovec, Varsidol, Jugoslavija.
69	Nikolaj Katnikar	600.-	29 Thomas, W. Va.	16. oktobra 1926	Rak	1. decembra 1877	Podbrdo, Julijska Benečija, Italija.
70	Nikolaj Char	1000.-	121 Detroit, Mich.	27. oktobra 1926	Jetika	1. decembra 1880	Brbit, Crkvenica, Jugoslavija.
71	Kamilj Šehovič	1					

POROČILO O NAKAZANI BOLNIŠKI PODPORI dne 23. decembra 1926.

Table with 3 columns: Ime člana, Vredn., and other details. Lists names and amounts for various members.

Table with 3 columns: Ime člana, Vredn., and other details. Lists names and amounts for various members.

Table with 3 columns: Ime člana, Vredn., and other details. Lists names and amounts for various members.

Table with 3 columns: Ime člana, Vredn., and other details. Lists names and amounts for various members.

O bolniških razredih. Boven, Colorado. Veliko je pisanja o bolniški podpori, simulaciji, in vseh mogočih vzklih primanjkljaja v bolniškem skladu. In drugič ne more biti, ker ni mogoče čudežev delati. Ako hočemo veliko podporo dobiti, moramo tudi veliko plačevati! Za malo bomo prejeli malo. Najboljše je, da se pripravimo na plačevanje nekoliko višjega asementa.

Člani društva "Napredni Slovani" št. 571 v Popoju, Wyo., so darovali: Po 50c: Jack Lasovich in Sophie Cianoovich; po 25c: Jacob Porents, Joe Shainovich, Martin Potts, Rosie Potts in Mike Galovich; Joe Markovich 22c, Stojan Chusich 13c. Skupaj \$2.60.

Was bratako pozdravljam ter voščim veselo ter zdravje leto 1927.—Joseph Han, bivši tajnik. Evelyth, Minn.—Naznanjam vsem Jugoslovonom in Evelyth in okolici, da bo ameriška Jugoslovanska zveza priredila velik javen shod v Evelyth Auditoriumu v nedeljo dne 9. jan., 1927, ob dveh popoldne. Na tem shodu bodo nastopili glavni uradniki zveze ter par drugih govornikov ter pojasnili namen zveze. Vabljeni ste na ta shod vsi moški in fenake. Stalo ne bo nič. Na programu bo tudi par pesmi in par drugih zanimivih točk. Torej vsi v Auditorium v nedeljo, dne 9. jan., da boste izvedeli namene in cilje Ameriške Jugoslovanske zveze. Obenem naznanjam, da bo napravil evelythski klub št. I. A. J. Z. ob osmih zvečer v Peter Oreskovich dvorani veselic. Vstopnina na veselico bo 50c za moške. Ženske so pa proste. Odber, ki ima v rokah pripravo za veselico dne devetega jan. zvečer, je obljubil, da bo preskrbel tudi nekaj malega za pojediti in tudi nekaj za poplavitih suha grla. Ko se človek suše malo okoli s neznanim spolom na vselici ter mu na srce govori, se mu rado grlo posuši. Torej je treba večsili malo zmociti. Naš klub ni imel eno leto kakšne družabne pridelave, zato je sedaj čas, da se zopet enkrat anidemo na družabni prireditvi. Pozdravi—Louis Govze, tajnik.

William, Wisconsin—Članom in članicam društva "Slovenski kmetovalci" št. 108 v Willardu, Wis., naznanjam, da smo na zadnji seji sklenili, da bomo obdržali redne društvene seje tretjo nedeljo v mesecu in ne več druge nedelje, kakor je bilo prej. Začetek seje je točno ob eni popoldne. —Mike Krul, tajnik. Braddock, Pa.—(Društvo št. 300.)—Na decembrski seji sem bil izvoljen za tajnika in prvemernaj tajništvo od januarja meseca naprej. S tem naznanjam članstvu, da bom jako točno izpolnil pravila. Vsak član mora imeti pravila, ako jih nima, naj jih zahteva pri tajniku, da ne bo potem kakšno oporekanje, da nima pravil. Posobno kar se tiče pobiranja asementa bomo jako natančni. Jas ne pooblastim nikogar, da pobira, kakor podtajnika v kakihni slučajih. Pobiral bom asement na seji in na vsakega 24. v mesecu v Slovenskem domu od 7. do 9. zvečer in prvemernaj asement do 25. v mesecu do 8. zvečer v mojem stanovanju; kasneje ne bom prevel. Ako kak član puši drugemu denar, naj meni izroči, opozorim, ako ne bo zadostno, da jn ne prevzamem. Vsakemu članu je znano, da julija meseca je društvo svlačilo 5 centov vsakemu članu za društvene prispevke, tako da adaj vsak član plača po 15 centov na mesec za društvene prispevke. Ako so člani suspendirani, to so drugim plačevali, so sami hošni (to je, če jaz nisem ob pravem času prejel). Jas ne bom hodil okoli kplektat. In bi prosil članstvo, da bi mi vsak član dal svoj naslov. Hres velike važnosti vsak član napiše na klobek papirja svoje ime, naslov, in kadar plača asement naj izroči. Kar se tiče tajništva, naj gre vso na naslov: 1719 Poplar Way, N. Braddock, Pa.—Tajnik društva šte. 800, Anton Rozanec. VESELICE Elizabeth, N. J.—Društvo "Elizabeth" št. 540 S. N. P. J. naznanjam vsem prijateljem in znancem iz te okolice, da bomo priredili združeno veselico na dan 8. januarja v Falcon dvorani, 3rd St. in S. Park, na voglu, Elizabeth, N. J. Društva, ki priredijo veselico, so: "Elizabeth" št. 540 S. N. P. J., odajek 553 "Nasa Sluga" H. B. Z., samostojno društvo "Narodnost," "Banat" in "Veselic." To bo največja veselica, kar jih je še bilo prirejenih v Elizabethu od našega naroda. Vstopnina bo 50c, kar mora vsak član plačati, če se udeleži veselice ali ne. Igrala bo najboljša godba, hrvester, kar jih je v Elizabethu, hrvatska tamburaška godba. Veselica se prične ob 7. zvečer s pozdravnim nagovorom predsednika gl. odbora, nato sledijo drugi govorniki. Na odru bo božično drevesce v zabavo mladini. Za dobro postrebo bo skrbel veselilni odbor. Za društvo št. 540 S. N. P. J.—Jos. Powlich; tajnik. Najzanelejšje dnevne delavne vesti so v dnevniku "Prosveti". Ali jih čitate vsak dan?

Umrlji člani

LOUIS FINK. Butte, Montana. —Preminul je moj soprog Louis Fink, ki je za vedno zaspal dne 19. decembra, 1926. Nesreča je hotela, da si je dne 12. decembra odseknil palec leve roke. Po tej nesreči pa se ga je lotila vodenica in zlatenica, katerima je tudi podlegel. Rodil se je dne 3. junija leta 1833 v vasi Blatnik pri Črmošnjicah. Pokojnik zapušta mene in dva nepreskrbljena otroka. Poleg tega zapušta brata Friderika in Johna ter sestro Louiso, omoženo Kapes. Brata sta v Anacondi, Mont., sestra pa v Great Fallsu. Iz srca se zahvaljujem društvu "V boj za pravico" št. 374 S. N. P. J. v Buttu, Montana, h kateremu je pokojnik spadal, za darovan venec svežih cvetic kot zadnji pozdrav pokojniku za njih požrtvovalnost in ureditev pogreba. Vsem pogrebem, ki so prišli od društva št. 374 ter drugim, ki so izkazali sočutje, se prav lepo zahvalim. Hvala pokojnikovima bratoma in sestri za venco, tako tudi znanecem in prijateljem iz Anacondi, Mont. Dragemu pokojniku pa bodi lahka ameriška zemlja. —Rosi Fink, soproga. Louis in Adolf sinova. JOHN IN BARBARA POZEK. Somerset, Pa. —Naznanjam žalostno vest, da sta umrla naš brat in njegova soproga, John in Barbara Pozek. Pokojnik je bil doma iz vasi Adlešiči v Beli krajini in je bival v Ameriki 26 let. Umrl je v bolnišnici v Johnstownu, Pa., za pljučnico dne 9. novembra. Pogreb se je vršil dne 12. novembra. Ona pa je umrla dne 27. oktobra in pogreb se je vršil dne 1. novembra. Doma je bila iz Duge vasi na Hrvaškem, ter se je prej pisala Bara Goldašič. Ona zapušta brata in sestro v domovini; John pa zapušta nas dve sestri Ano Miklavčič in Katarino Žibert ter brata Franka Pozeka nekje v Akronu, Ohio. Zahvala gre bratu Čeručki, ki je preskrbel dostojen pogreb na Marelville pokopališču.—Zalužeti. Krasin zapustil \$25. London, 4. jan.—Leonid Krasin, sovjetski poslanik v Londonu, ki je pred par meseci tukaj umrl, je zapustil pet sterlingskih funtov (okrog \$25) vsega svojega premoženja. Ob času njegove smrti so angleški buržoazni listi lagali, da je zapustil od enega do treh milijonov funtov. Prodaja na drobno za november je bila dobra. Washington. —Federal Reserve Board naznanja, da je bila prodaja na drobno za mesec november zelo povoljna, kakor pokazuje statistika. Avtomobilske tovarne spet odprte. Detroit, Mich.—Avtomobilski magnetni poročajo, da so bile 3. januarja vse tovarne odprte in 150,000 delavcev se je vrnilo na delo.

SEJE IN SHODI

Dodgeville, Michigan. —Društvo "Michigan" št. 136 pozivlja na sejo dne 16. jan. vse člane. Seja začne ob eni popoldne v Herlevichovi dvorani. Ker radi slabega vremena ni bilo na zadnji seji zadostnega števila članov, zato nismo mogli izbrati novega odbora. Član, ki ne pride na prihodnjo sejo, bo prispeval po \$1 v društveno blagajno ali pa bo suspendiran en mesec.—Victor Vekovich, tajnik. Youngstown, Pa.—Imena novih odbornikov našega društva št. 318 bodo priobčena v prihodnjem imeniku. Člane pozivljamo, da se obrabijo na njih narlov v društvenih zadevah. Sklenjeno je, da se mora vsak član udeležiti seje vsaj enkrat vsake tri mesece, če ne bo suspendiran za en mesec bolniške podpore.—Predlog je bil soglasno sprejet. Prosim člane, da to upoštevate, da ne boste potem trpeli kakih neprilic ali suspenzije. To je tudi dolžnost vsakega člana, da se udeleži seje; če se kdo ne more udeležiti, mora dokazati vzrok, zakaj ni prišel na sejo. Pridite vsi na prihodnjo sejo. Če boste redno pri seji, bo mogoče našemu društvu še dalje napredovati. Plačajte tudi redno svoje mesečne prispevke. Upoštevajte, da društvo ali tajnik ne more za nikogar zalagati. Delujmo vsi, da bo naše društvo v letu 1927 napredovalo. Voščim vam vsem veliko sreče v tem letu, naši S. N. P. J. pa, da bi dalje procvitala.—Joseph Zabkar, tajnik. Cleveland, Ohio.—Opozarjam člane društva št. 264, naj se udeležijo bolj društvenih sej in naj skrbijo, da izplačajo asement do pravega časa. Društvena seja se vrši vsako drugo nedeljo v mesecu v navadni dvorani. Pričetek seje ob desetih in pol pred popoldne. S pozdravom—tajnik. RAZNA NAZVANILA Ironton, Minn.—Slednja društva S. N. P. J. so darovala za prošnje sestri Margarete Maurich, članice društva št. 197 v Irontonu, Minn.: Št. 339—\$3; št. 258—\$1; št. 242—\$1.50; št. 209—\$1; št. 123—\$2; št. 81—\$2; št. 356—\$2; št. 366—\$3; št. 204—\$2; št. 338—\$1; št. 335—\$2; št. 396—\$1; št. 29—\$1.50; št. 176—\$2; št. 91—\$1.50; št. 240—\$1; št. 408—\$1; št. 365—\$2; št. 74—\$1; št. 432—\$2; št. 96—\$1; št. 279—\$1; št. 107—\$1; št. 228—\$1; št. 4—\$3; št. 560—\$1; št. 198—\$0.25; št. 454—\$2; št. 129—\$2; št. 223—\$2; št. 38—\$2.50; št. 497—\$2; št. 34—\$1; št. 216—\$1; št. 174—\$1; št. 485—\$1; št. 111—\$2; št. 53—\$2.50; št. 454—\$1; št. 154—\$1; št. 472—\$1; št. 276—\$1.50; št. 6—\$3; št. 122—\$2; št. 47—\$2; št. 419—\$1; št. 86—\$2; št. 421—\$1; št. 345—\$1; št. 523—\$1; št. 366—\$1.07; št. 92—\$2; št. 365—\$1; št. 465—\$2; št. 306—\$1; št. 7—\$2; št. 124—\$3; št. 528—\$2; št. 478—\$2; št. 562—\$1; št. 313—\$2; št. 143—\$1; št. 27—\$1.50; št. 105—\$1; št. 59—\$2; št. 534—\$1; št. 215—\$2; št. 462—\$2; št. 210—\$1.50; št. 155—\$2; št. 5—\$2; št. 364—\$2; št. 406—\$1.50; št. 188—\$5; št. 299—\$1; št. 51—\$1; št. 571—\$2.60; št. 162—\$1.50; št. 199—\$1; št. 495—\$1; št. 138—\$2; št. 422—\$1; št. 19—\$1; št. 176—\$2; št. 401—\$1; št. 96—\$1; št. 62—\$1; št. 24—\$3.70; št. 87—\$1; št. 104—\$1; št. 344—\$2; št. 121—\$2.90; št. 119—\$5; št. 362—\$1 in št. 558—\$1.

SEJE IN SHODI

Cleveland, Ohio.—Naznanjam članom društva št. 484 v New Philadelphia, Ohio, da prevam tajništvo poale za 1. 1927 br. Michael Fisher, rear 425 W. St. Clair, New Philadelphia, Ohio.—William Pangratz. Cleveland, O.—Naznanjam članom dr. "Nanos" št. 264 S. N. P. J., da smo izvolili novi društveni odbor za leto 1927. Predsednik—Frank Cergol, 8612 Denison ave.; tajnik—Joseph Koncstaba, 3426 W. 65th st.; blagajnik—Frank Krašovec, 3734 Fulton ave. Franklin, Kansas.—Ker je pričetek s poslovanjem društvenih odbornikov, izvoljenih za leto 1927, pripravocam, da se udeležite seje vsako 3. nedeljo v mesecu. Delajmo za korist društva in S. N. P. J. in prinačajmo na sejo, kar je za napredek društva. Osebnost sovraško pustimo doma, ker ne spada pod društva. Člani, naloga mi je bila dana, da sem izročil na upravniški član glasilo redno, ker mi je pa ostalo nekaj članov, da nistem opančeli poštne številke, da kdo mogoče ne bo redno prejel glasila ali Mladinskega lista ali dnevnika, naj se zgasi pri meni in stvar uredi. Roko v roke, bratje, pa bomo napredovali v temu letu. Plačujmo asement najkasneje do 25. v mesecu, da lahko naredim mesečno poročilo in da se izognemo naznanila iz gl. urada za zamudo poslanege asementa. S bratajnim pozdravom—Johan Bogataj, tajnik. Noble, Ohio.—Is urada društva "Cvetiči Nobel" št. 450 S. N. P. J. naznanjam članstvu, da se bo pobiral asement na seji, katera se vrši vsako drugo nedeljo v mesecu, in vsakega 25. v mesecu v Strumblijevi dvorani ob 6. naprej zvečer, in ne več na domu tajnika. Asement mora biti plačan do 25. v mesecu, kakor zahtevajo pravila. Kdor ne bo plačal do tega časa, bo suspendiran po pravilih in se ni treba jeziti na tajnika, ker ne bo njegova krivda, pač pa bo storil dolžnost pravil in sklep doembarske seje. Zakladal ne bom za nikogar, ako se ne bo zgasil pri meni do 25. v mesecu.—Karl Kotnik, tajnik. Cleveland, Ohio.—Članstvu društva "Lipa" št. 129 S. N. P. J. naznanjam, da se obrnejo na novo izvoljena tajnika br. Josepha Trebca, 1255 E. 61st St., kar se tiče tajniškega posla. Dalje apeliramo na članstvo, da se polnoštevilno udeležijo prihodnje redne seje dne 9. januarja. Rešiti imamo več važnih točk. Pridite gotovo na sejo; naj nikogar ne manjka.

SEJE IN SHODI

Ramsay, Ohio.—Naznanjam članom društva št. 270, da se udeležite seje dne 9. januarja, ker na tej seji imamo še dovoliti tajnika, kajti na decembrski seji ni nikdo hotel prevzeti poslov tajnika. Zato pozivjam vse bližnje in oddaljene; kdor se te seje ne udeleži, bo kanovan po pravilih. Izvešite se samo bolniki. Obenem naznanjam nadzornemu odboru, da pride eno uro pred skupaj, da pregleda knjige. Seje se vršijo v javnih prostorih.—John Yapel. Franklin, Kansas.—(Sestrinska ljubica št. 187.)—Naznanjam sestram in tudi opominjam, da bi se bolj redno udeleževale sej, ker vedno vidimo le ene in iste obraze pri seji. Po dolgem debatanju smo sklenile, da vsaka članica, katera se ne udeleži seje vsaj enkrat v treh mesecih, zapade kanoni, plača vso 50c v društveno blagajno. Torej vam ključem,

TISKARNA S. N. P. J. SPREJEMA VSA V TISKARSKO OBRT SPADAJOČA DELA Tiska vabija za veselice in shode, vizitnice, časnike, knjige, koledarje, letake itd. v slovenskem, hrvaškem, slovaškem, češkem, nemškem, angleškem jeziku in drugih. VODSTVO TISKARNE APELIRA NA ČLANSTVO S. N. P. J., DA TISKOVINE NAROČA V SVOJI TISKARNI CENE ZMERNE, UNJSKO DELO PRVE VESTI VSA POJASNILA DAJE VODSTVO TISKARNE PISITE PO INFORMACIJE NA ZALOŽI S. N. P. J. PRINTERY 2657-59 South Lawndale Avenue, Chicago, Ill. TAM SE DOBE NA ŽELJO TUDI VSA USTREMA POJASNILA

ČUDESA SVETOVJA

Poljudna razprava o najnovejših zvezdoznanskih podatkih. Prosto iz nemščine.

Venera in Mars se skoro enako hitro vrtita. Venera se zavrti enkrat v štirindvajsetih urah in 36 minutah. Vidimo torej, da sta Venerin in Marsov dan skoro baš tako velika kot naš dan. Jupiter se zavrti v devetih urah in pol, Saturn pa v desetih urah in pol, tako da je dan na Saturnu in Jupitru še krajši kot polovico dneva pri nas. Toda posebno značilna pa je še hitrost Jupitra in Saturna na njih ekvatorjih, ki je mnogo večja kot zemeljska ali Venerina ali Marsova. Kakor smo že omenili, je Jupitrov premer približno enajstkrat večji kot zemeljski premer skozi ekvator; Saturnov je devet in polkrat večji. Venerin premer pa je neznano manjši kot zemeljski, dočim je Marsov za spoznanje večji kot polovica zemeljskega. Kakor smo že prej videli, se zemlja, Venera in Mars približno v istem času zavrtita okoli svoje osi. Če si mislimo kak predmet na zemeljskem ekvatorju, potuje ta s hitrostjo 464 metrov na sekundo. Venerin ekvator prepotuje v sekundi 405 metrov, Marsov pa 251. Jupiter pa predirja v eni sekundi na svojem ekvatorju 11,500 metrov, Saturn pa približno 10,000 metrov.

Sedaj pa pridemo k nekemu presenetljivemu dejstvu. Gre se namreč glede gostote planeta v razmerju napram vodi. Pri tem merjenju ne pride v poštev samo jedro planeta, temveč tudi voda, ki se nahaja na njem. Vsak planet ima svoje čvrsto jedro, okoli katerega so se zbirale kozmične snovi ter tako omogočile njegovo rast. V našem solnčnem sistemu ni nobenega nebesnega telesa, ki ne bi okoli svojega jedra kopičilo kozmičnih snovi, četudi je še nekaj znanstvenikov, ki tega ne verjamejo. To jedro skupno z mehkejšimi in tekočimi snovmi nam poda gostoto planeta v primeri z vodo.

Mali, solncu najbližji planet Merkur je najbolj gost; njegova gostota znaša 6.7. Nato sledijo: Zemlja 5.5; Venera, 4.9; Mars 4; Mesec 3.4; Jupiter 1.3; Neptun 1.2; Uran 0.99 in Saturn 0.77. Največji planet našega solnčnega sistema — Jupiter, katerega premer je 11krat tako velik kot zemeljski — je, kakor smo ravnokar videli, samo malo gostejši kot voda.

Vsak izmed naštetih planetov pa ima trdno jedro, okoli katerega so se zbirale mehkejšje snovi, ki vztrajajo pri jedru radi njegovega magnetičnega delovanja ter se tekom tisočletij vedno čvrsteje stiskajo k jedru, valed česar postajajo jedru najbližje plasti tudi trde, oziroma pridobivajo na svoji trdoti. Tako jedro polagoma narasča, ako je dovolj veliko ter ima radi tega dovolj notranje toplote, da se lahko uspešno postavlja v bran mrazu v svetovnem prostoru in manj padajočim masam kozmičnega ledu ter tako prepreči zmrzovanje, kakor se je zgodilo z našo zemljo — edinim planetom našega solnčnega sistema.

Vsi drugi planeti našega solnčnega sistema nimajo dovolj — ali pa nič lastne toplote, da bi prišla v poštev radi debele vodne plasti, solnčna toplota pa gre brez sledu mimo, ker nimajo ozračja. Tak slučaj smo že opisali v prejšnjem poglavju, ko smo govorili o mesecu. Zemlja porabi radi učinkovanja solnčnih žarkov, ki jih sprejema naše ozračje, in deloma tudi radi lastne zemeljske toplote, ogromne množine vode. Radi tega pa se voda ni mogla nakopičiti na zemlji. Če bi bila va zemeljska voda enakomerno razdeljena po celi zemlji, bi bila cela zemlja pokrita z dvainpol do tri kilometre debelo vodno plastjo. To je razmeroma jako malo, ako pomislimo, da je naš najbližji sosed, mesec obdan s 185 kilometrov globokim morjem. Popolnoma drugače je v tem oziru na Veneri in Marsu. Jedro Venere je obdano z morako plastjo, ki

je globoka 479 kilometrov, a plast vode, v kateri tiči Marsovo jedro, je še za spoznanje debelejša.

Sedaj pa pridemo k raztolmačenju čudnih 'prekopov' na Marsu in Veneri. — Na podlagi prejšnjih izvajanj je popolnoma izključeno, da bi na katerem teh dveh planetov sedaj ali sploh kdaj živeła kaka človeška ali kakršnakoli bitja, kajti jedro obeh planetov je obkroženo z ogromno plastjo ledu, katere ne prodira noben kos trde zemlje. Torej tudi tistih prekopov ni skopal nihče. Vendar pa ne more nihče reči, da tisti prekopi sploh ne obstoje. Zvezdoznanstvo je nad vsakim dvomom ugotovilo, da so tam prekopi, ugotovilo pa je tudi, da se ti prekopi spreminjajo in da se včasih namesto enega pojavita dva soredna prekopa. Ta nenavaden pojav so skušali nekateri raziskovalci raztolmačiti s trditvijo, da je to optična prevara. Dejansko pa se tu ne gre za optično prevaro, temveč se je v resnici včasih videlo dva soredna prekopa, kjer je bilo še pred razmeroma kratkim časom videti samo en prekop. Tudi se je videlo parkrat ogromne poplave na nekaterih delih Marsa, kar doslej ni še nihče pojasnil.

Sedaj pa je Hoerbiger na podlagi svoje hipoteze o svetovnem ledu pojasnil vse to na tak način, da mi nikakor ne moremo tega pojasnila zavreči, razen ako ne dobimo boljšega. Hoerbiger trdi, da je voda na Marsu in na Veneri radi silnega ledu, ki prevladuje v svetovju, zmrznila od površja pa v velike globine. Toda led še ni dosegel — kakor na mesecu — jedra, temveč je okoli jedra Marsa in Venere še par sto kilometrov tekoče vode.

Led na Marsu in na Veneri je na raznih krajih počil, plasti ledu so se razmaknile, v razpokah pa se je dvignila voda iz globlin, in ta voda je temeljeja kot njih ledena okolica. In ko so ljudje na zemlji to videli, so rekli, da so na Marsu in na Veneri prekopi. Led se je vedno bolj razmikal, vetrovi so iz razmikanja ledu delali cele gore, a voda v razpokah je radi mraza zmrznila. Toda ta mladi led, ki se je na obeh straneh priklopil k staremu ledu, ni bil dovolj čvrst in se je ob prvem večjem gibanju odcepil od starega ledu na obeh straneh in obtičal v sredi vode. Na zemlji pa so videli sedaj dva soredna prekopa, kjer je bil nedolgo prej samo eden. V resnici je tudi sedaj samo ena razpoka, toda sredi vode v tej razpoki plava mladi led, ki je svetlejši kot voda, in tako zglada vse skupaj kot dvojni prekop.

To tolmačenje je na vsak način zelo verjetno in se ga ne da kar meni nič tebi nič pobiti. Nobenega dvoma ni, da je teorija bližje resnici kot pa teorija, po kateri bi naj tiste 'prekope' na Veneri in Marsu zgradila nekak bitja.

Druga, doslej še nepojasnjena uganka, je Saturnov obroč, oziroma prstan. Hipoteza zvezdoslovcev — po kateri bi naj bil ta obroč skupina meteorjev in meteoritov, ali pa celo, da bi ta obroč obstojal iz kozmičnega prahu — se izkaže pri natančnejšem proučevanju kot neverjetna. Najprilprostejši nam znani kozmični pojavi vržejo vse take hipoteze med staro šaro. Hoerbiger skuša tudi ta Saturnov obroč pojasniti na podlagi svoje hipoteze. On domneva, da so tekom milijonov in milijonov let padle ogromne mase kozmičnega ledu v tropično cono Saturna, kamor so padli tudi mnogi njegovi meseci, katerih niso nikdar videli ne zvezdoslovci sedanjosti, niti zvezdoslovci zgodovinske preteklosti. Na ekvatorju Saturna se je tako stvorila nekaka ogromna klobasa, ki pa se ni mogla tako hitro pre-

mikati kakor jedro planeta. Tako se je začelo nekako drgnjenje med jedrom in to klobasasto maso, in časoma se je tisti del, ki je spajal oboje, tako razdrobil, da se je slednjič ta obroč popolnoma ločil od jedra ter se samostojno vrtel — v isti smeri sicer, toda ne tako hitro. — Hoerbiger ne trdi, da je ta njegova razlaga pravilna, povdarja pa, da je na vsak način verjetnejša kot tista, po kateri bi naj bil ta obroč sestavljen iz meteoritov ali celo kozmičnega prahu.

Glede Jupitrovih pasov in njih rednih spreminjanj je Hoerbiger mnenja, da je vpliv solnca vzrok teh pasov. Kakor smo prej videli, je gostota Jupitra jako majhna; z drugimi besedami je Jupiter sestavljen iz razmeroma majhnega jedra in z debele plasti jako redko tekočih snovi. Na to tekočino izvaja — po Hoerbigerjevemu mnenju — solnce nekako podoben vpliv kakor mesec na zemljo, in tako nastane na Jupitru gibanje, ki nekako odgovarja plimi in oseki na zemlji. To gibanje povzroča tiste spremembe barv, in sicer na ta način, da se pri premaknjenju pokažejo drugobarvne plasti. Znan fizičen zakon je, da se pri lomljenju svetlobe spreminjajo barve. — Isto velja za Saturna.

Če pomislimo, da se do danes še ni posrečilo z vso gotovostjo razkriti skrivnosti našega najbližjega sosed, meseca, potem se ne smemo čuditi, če tavamo še v temi glede takih nebesnih teles, ki so — kakor Jupiter — 1500 krat tako daleč od nas kot Mesec, ali pa celo 3000 krat — kakor je oddaljen Saturn. Toda ko homo prepotovali približno tako časovno dobo, kot je od Sumerijcev (ki so, kolikor danes znamo, prvi izračunali letno dobo) pa do danes, kar znaša približno 10,000 let, tedaj bodo naši potomci z tisti oddaljeni bodočnosti najbrže imeli na razpolago instrumente ter tako veliko zvezdoslovsko znanje, da bodo o tistih zvezdah, ki potujejo v nam nezapopadljivih razdaljah skozi svetovni prostor, več vedeli, kakor vemo mi o našem zveztem spremljevalcu Mesecu.

(KONEC.)

KATAR MEHURJA
Bolečine lahko preženete s Santal Midy
Zavrnite vse ponarede. Glejte na besedo "MIDY" Napročaj v vseh lekarnah.

SLOVENSKE MATERE
ki šelite povečati vaše znanje in šiliti ditati koristno knjigo, si lahko naročite Slovensko zdravniško knjigo za šenske. Ta knjiga opisuje človeški život in delovanje raznih organov, o nosečnosti, porodih in o raznih boleznih, kako zdraviti in veliko drugih stvari. Vsebuje veliko raznih slik. Vsaka Slovenka morala bi imeti to knjigo. Cena je \$5.25. Naročite takoj. Naslov: Mrs. M. Soukup, 2117 So. Central Park Ave., Chicago, Ill. —(Adv.)

NOVI NASLOV
Uradno ure so: dnevnice od 11—3 popoldne vsakih nedelj.
Ponedeljk. urede in sobota večer od 7 do 10.

DR. JOS. V. GRAHEK
Physician and Surgeon
303 American State Bank Bldg.
600 Grant St. at Sixth Ave.
PITTSBURGH, PA.

DOMAČA ZDRAVILA
V vsaki hiši morajo imeti. Kmalovo je jemalo kave in importirana zdravila, katera pripravata mavr. Kmalovo in knjižice

DOMAČI ZDRAVNIK
Pišite brezplačni cenik, v katerem je navedeno popolna vsaka rastlina in kaj se v njej.
V ceniku boste našli še mnoge drugih koristnih stvari.

MATH. PEZDIR
Box 722, City Hall St.
NEW YORK, N. Y.

Alli želiš znati pravilno pisati in čitati angleško? Naroči si "Slovensko-angleško slovnico", katero je izdala in ima na prodaj Knjižarna matice S. N. P. J.

CUNARD
V JUGOSLAVIJO
preko Cherbourga—Francosko
Potujte s Cunardovimi ekspresnimi parniki:
AQUITANIA
BERENGARIA
MAURETANIA
Odpluje iz New Yorka vsako soboto. Manj od 6 dni na morju—v Jugoslavijo v roku 9 1/2 dneva. Izvrstne kabine III. razreda za dva, štiri ali za šest potnikov. Nenadkritljiva hitost. Obilna in izvrstna hrana.
Za nadaljna pojasnila obrnite se k svojemu agentu ali pa pišite naravnost na:
CUNARD LINE
140 N. Dearborn St. Chicago, Ill.

POTREBNO ZA VSAKOGA
Človeka, ki želi imeti dobro in lepo izdelano obleko je, da pride nam k meni in si izbere blago za obleko ali zimakno sukno, sedaj je čas za sukne. Spoštovanjem:—Rudolf Messner, 4921 Butler St. Tel. Flak 2983, Pittsburgh, Pa.—(Adv.)

Imam na zalogi še nad 14 let **LUBASOVE HARMONIKE**
vseh vrst in modelov, nemške, kranjske in chromatične; tri in štirivrstne, dvakrat, trikrat in štirikrat uglašene.
Imam na zalogi tudi kovičke, glasove, nove gotove mehove in druge posamezne dele. Cene harmonikam sem znižal.
Pišite po cenik na:
ALOIS SKULJ
323 Epsilon Pl.
Brooklyn, N. Y.
Edini zastopnik in založnik LUBASOVIH HARMONIK v Združenih Državah.

DA SKUHAŠ DOBRO PIVO, PIŠI PO NAŠE PRODUKTE.
Imamo v zalogi slad, humelj, sladkor in vse druge potrebščine. Poskusite in se prepričate, da je doma pri nas kuhani vedno še najboljši in najcenejši.
Grocerijam, sladničarjem in v prodajalne železnice damo primeren popust pri večjih naročilih. Pišite po informacije na:
FRANK OGLAR,
6401 Superior Avenue, Cleveland, O.

NORTH SIDE STATE BANK
Rock Springs, Wyo.
"Je ljudska hranilnica."
Kapital in prebitok \$150,000.00.
Se uljudno priporoča Slovencem in Hrvatom; v vseh denarnih zadevah se obrnite do nas.
Točna in dobra postrežba.
Pošiljamo denar v vse kraje v Evropo.

DR. KOLER
638 Penn Ave., Pittsburgh, Pa.
EDINI SLOVENSKE GOVOREČI ZDRAVNIK ŠPICALIST MOŠKIH BOLEZNI.
Dr. Koler je najstarejši slovenski zdravnik špicalist v Pittsburghu, ki ima 35-letno prakso v zdravljenju vseh moških bolezni.

THE AMERICAN MARKET
MEATS
GROCERIES
HARDWARE
206 Pilot Butte Ave. Rock Springs, Wyo. Phone 458
Toplo priporočamo Slovencem in Hrvatom našo trgovino. V zalogi imamo najboljšje sveže meso vsake vrste, imamo tudi raznovrstno fino prekajeno meso, prave domače mesne klobase, kakor tudi okusne krvavice. Nadalje imamo v zalogi vse v grocerijsko obrt spadajoče izvrstno blago po zmernih cenah.

Dr. Lorenz
642 Penn Ave. Pittsburgh, Pa.
EDINI SLOVENSKE GOVOREČI ZDRAVNIK ŠPICALIST MOŠKIH BOLEZNI.
Maja stroka je zdravljenje ostalih in kroničnih bolezni. Jas nam je zdraviti nad 25 let, ne imamo strahu v vseh boleznih in ker vsaka zdravilo zelo vse moram popolnoma razumeti in spoznam vsa bolezen, da vam zdravim in vrnem vas in zdravje. Štud 23 let sem pridobil posebno znanje pri zdravljenju moških bolezni.

MRS. LILLIAN CHRASTKA
Chicagoška ženska pogrebnaica
Daje posebno pozornost za šenske in otroke.
2316 So. Millard Ave., Chicago, Ill.
Telefon: Lawndale 6707. Privatna ambulanca.

ZASTAVE
AMERIŠKE, SLOV. HRV.—REGALJE, PREKORAMNICE, TROBOJNICE, ZNAKE, KAPE, UNIFORME, ITD.
SIGURNO 25% CENEJŠE KOD DRUGO VICTOR NAVIŠKE
321 Grove St. Cantonmgh, Pa.

Agitirajte za "Prosveto"!

Santa Fe Valley Farms
SAN DIEGO COUNTY—
Ena najboljših prilik za kmetijstvo se nudi v napredujočih produktivnih kmetijah v izvrstnem dobrem okraju za sadjenje in zeljenjavo v južni Kaliforniji, nahaja se le 5 mil daljeve v notranjosti dežele od Solons Beach ali pa do Del Mar mesta.
Nad 1000 akrov ravnine, globoke, rahle zemlje v dolini in 400 akrov na lahko valovite zemlje je sedaj razdeljena na 2 1/2 do 20 akrov odmerjene kose, da tako odgovarja potrebni gnil, ki si iščejo domoviča in idealnem podneblju.
Ta zemlja je kot nalašč prilagojena za gojitev sadja in zeljenjave vseh različnih vrst kot na primer—"peralmons", marelice, hruške, itd. v dolini; med tem ko rastejo v bregovju ob dolini, oranže, limone in "ovokade" v izobilju.
Nikjer v južni Kaliforniji ne boste našli boljšega prostora, bodisi podneblje ali lega za kmetijsko rejo. En tisoč kokoši vam prinaša "jamstvo izplačevanja" med časom ko sadno drevje raste in prične obroditi in prinašati dohodke. Zeljenjava zasajena med drevjem, bi vam morala prinašati za vaše vsakdanje življenjske potrebe in celo pustiti mali dobiček. Nikdar več v tem okraju ne boste imeli prilike kupiti te vrste zemlje z dovolj vodne zaloge, tekoče skozi konkretne cevi, po sedanjih cenah.
IN CENA—SEDAJ JŽ—\$500 EN AKER
[Zapomnite si—vi plačate le 25 odstotka takoj—ostalo plačujete enakomerno v deset letnih obrokih.]
FRANK SNIDER
P. O. Box 364, Arcade Station Los Angeles, California, U. S. A.

PROLETAREC
je slovensko glasilo socialistične stranke v Ameriki. Vsak delavec in rojak, ki se zanima za socializem, bi ga moral redno čitati, ker vam kaže pravo sliko socializma.
Naročnina znaša \$3.00 na leto, \$1.75 na pol leta.
Naslov: PROLETAREC, 3639 W. 26th St. CHICAGO, ILLINOIS
Pišite po naš cenik knjig!

KADAR RABITE PREGO
Kadar se hočete seliti. Kadar rabite expresmana, obrnite se na moj naslov: **FRANK UDOVICH**, 2623 S. Ridgeway ave. Tel. Lawndale 8698, ali pa na 1806 S. Racine Ave. Tel. Canal 1439.

MATIJA SKENDER
JAVNI NOTAR
za Ameriko in stari kraj
1122 E. Ohio St. Telefon CEDAR 4372 N. S. Pittsburgh, Pa.
Izdeluje pooblastila, kupne pogodbe, pobotnice, oporoke in vse druge v notarsko stroko spadajoče spise.
Pišite, telefonirajte, ali pridite osebno.

F. KERŽE
1142 N. E. Dallas Rd. CLEVELAND, O.
S. N. P. J. društvom:
Kadar naročate zastave, regalje in drugo, pazite na moje ime in naslov če hočete dobiti najboljše blago za najnižje cene. Načrti in vzorci ZASTONJ.

M. Mladic & J. Polacek
JAVNA NOTARJA
1334 West 18th Street Chicago, Ill.
Izdeluje notarska dela za tukaj in stari kraj. Delamo pranje za dobavo svojcev iz starega kraja, kupne pogodbe. Posojujemo in vzamemo posejila na prve knjižbe (Mortgage). Prodajamo hiše, lote in farne. Cene nizke, delo točno in pravilno. Informacije zastonj.

ZASTAVE
AMERIŠKE, SLOV. HRV.—REGALJE, PREKORAMNICE, TROBOJNICE, ZNAKE, KAPE, UNIFORME, ITD.
SIGURNO 25% CENEJŠE KOD DRUGO VICTOR NAVIŠKE
321 Grove St. Cantonmgh, Pa.

MESEČNO OBRESTOVANJE je VSE VLOGE stoji pod nadzorstvom posebna ugodnost, ki je nudi naša banka vlagateljem. OB NOVM LETU se vam tóraj nudi ugodna prilika, da pričnete novo celovito povečate stara vloga.

ANTON ZORNIK
Herminie, Pa.
(Pošiljam tudi v druge naselbine.)

ANTON ZBAŠNIK
slovenski javni notar
4905 Butler St. Pittsburgh, Pa.

F. KERŽE
1142 N. E. Dallas Rd. CLEVELAND, O.
S. N. P. J. društvom:
Kadar naročate zastave, regalje in drugo, pazite na moje ime in naslov če hočete dobiti najboljše blago za najnižje cene. Načrti in vzorci ZASTONJ.

M. Mladic & J. Polacek
JAVNA NOTARJA
1334 West 18th Street Chicago, Ill.
Izdeluje notarska dela za tukaj in stari kraj. Delamo pranje za dobavo svojcev iz starega kraja, kupne pogodbe. Posojujemo in vzamemo posejila na prve knjižbe (Mortgage). Prodajamo hiše, lote in farne. Cene nizke, delo točno in pravilno. Informacije zastonj.

ZASTAVE
AMERIŠKE, SLOV. HRV.—REGALJE, PREKORAMNICE, TROBOJNICE, ZNAKE, KAPE, UNIFORME, ITD.
SIGURNO 25% CENEJŠE KOD DRUGO VICTOR NAVIŠKE
321 Grove St. Cantonmgh, Pa.

ZASTAVE
AMERIŠKE, SLOV. HRV.—REGALJE, PREKORAMNICE, TROBOJNICE, ZNAKE, KAPE, UNIFORME, ITD.
SIGURNO 25% CENEJŠE KOD DRUGO VICTOR NAVIŠKE
321 Grove St. Cantonmgh, Pa.

MESEČNO OBRESTOVANJE je VSE VLOGE stoji pod nadzorstvom posebna ugodnost, ki je nudi naša banka vlagateljem. OB NOVM LETU se vam tóraj nudi ugodna prilika, da pričnete novo celovito povečate stara vloga.

ZA DENARNE VLOGE, ki jih prejmemo do vstevši 13. januarja 1927, plačamo po 4% obresti že od 1. januarja naprej.

FRANK SAKSER STATE BANK
82 Cortlandt Street New York, N. Y.

MESEČNO OBRESTOVANJE je VSE VLOGE stoji pod nadzorstvom posebna ugodnost, ki je nudi naša banka vlagateljem. OB NOVM LETU se vam tóraj nudi ugodna prilika, da pričnete novo celovito povečate stara vloga.